

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שנה ה' (תשפ"א)

מאמרים נבחרים משכונות חמדה, שווים לכל נפש מכוונים ומרוממים
מכתבם וכלשונם מותוך הספרים הקדושים

אחרי מות-קדושים

זהר המבואר
הפּתּוּר וְהַכּוּד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מהדורת 'קרון מצלי ברכה'

ישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה
נהריה

מכון אור לישרים

ירושלים - נהריה

מחיים את תורת הקדמונים:

לראשונה ביאור מופלא על ספרו של
הקדמון רבי מאיר עראמה זיע"א
בנו של בעל "עקרת יצחק" זיע"א

שקיעה

לצורך

זריחה

"מאיר הנהלורת" המבואר תרגום

צורה לספרו המהולל
של גדולי הקדמונים

ביאור נרחב | ציונים והשוואות | אלפי מראי מקומות |
פיסוק וניקוד | הקדמות מופלאות | פרקי תולדות ומבוא
כותרות משנה | עימוד מרהיב עין

תור הוחב של יהודי ספרד שקע בקדרות עם גירושם,
וכנבאת חוזה שרטט החכם הקדמון רבי מאיר עראמה
זיע"א בביאורו השלם על ספר תהילים נחמה חרשה: כל
השקיעות הם לצורך זריחות חדשות טולות יותר. ענע
הרואות שבעקבות הגירוש התפורו צדיקי ספרד לכל
הארצות ובכך האירו פני כל העולם. כבריה התיכון שור
רבעו בתהילות יוד המלך הארה חרשה ללבבות הנשברים
באוקיי גלויות ענע: השקיעה בדלי-גלות הוא כדי להוריה
ישועה גדולה יותר. "גלות" כדי ש"לי יהושע".

ארה"ב: (718) 437-0054
אירופה: 44-20-8806-0176
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

אור הגאולה לישרי לב

מרכז הזמנות:
1800-22-55-66

אוצר פניני החסידות

אוצר כלום
לפרשת השבוע

אחרי קדושים

מתורתו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

בְּשֵׁם הַבֶּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זֶלֶה"ה עַל וַיִּמְעָטוּ
וַיִּשְׁחוּ מַעַצְר רָעָה וַיְגוֹן' (תהלים קז לט), 'מַעַצְר' הֵינּוּ מְזָה
שְׁהֵימָה יִתְבָּרַךְ יַעֲצֹר מֵאֲתָנּוּ רָעָה וַיְגוֹן, עַל יְדֵי זֶה
נִתְמַעַט וְנִשְׁפָּל גְבוּהַת הָאִישׁ, כִּי אִיךָ אֲשָׂא פְּנֵי שְׂאֲנֵי
אֲחָטָא חֵס וְשְׁלוֹם וְהוּא גּוֹמֵל אוֹתִי כֹּל טוֹב

(שפת אמת (בערוזאן) קדושים)

אוצר פניני החסידות

- א **שפע חיים** | סמיכות פרושיות אחריו וקדושים | דרך תלמידיי הבעל עם טוב היה להוכיח בלשון נכה ולא לזכר על ענשי חטאים . . . . .
- א **חנוך בית הוהיה** | עקר הנושקה והשפעה על הבריות היא על ידי למוד תורה לשמה בהתבודדות . . . . .
- ב **פתגמי אורחיה** | אמירת המוסר צריכה להיות בלעם וכהאבה ומאידך גיסא להוציא את העבירה מקברו בקהקה . . . . .
- ב **בארות המים** | על ידי שאין מוכיחים את מי שאריו נפרים העונות אף על מי שאינו חוטא | משל ונפלא מארבע בעלי בתים הדרים בבית אחד אשר לו מראות בכל קרוניתו . . . . .
- ג **שמועה טובה** | יש להוכיח מיד בעת שרואים החטא ולא להמתין לשעת הכשר . . . . .
- ד **מי השלוח** | מלבד האסורים שאסרה תורה עוד הוסיפה שאף הדברים המתירים אין לשלוק בתאונתם אלא לעשותם ביושום הדעת . . . . .
- ד **מחשוף הלכן** | היצר הרע המביא רפיון למתעורר להתקדש, על האדם להתחזק ולהתגבר עליו מתוך הידיעה שהקב"ה מסייע ומשרה קדושתו על כל הרוצה . . . . .
- ה **שם משמואל** | על ידי פרישות מתגלה הקדושה על האדם וכל הרע והפסולת מתבטלים . . . . .
- ה **בית ישראל** | 'קדושים תהיו כי קדוש אני' - על ידי שהקב"ה זבוק בכני ישראל ביכלתם להתדבק בו ולהתקדש . . . . .
- ו **עטרת חיים** | חטאים של נדב ואביהוא היה שלא חפצו להתעלות בקדושה בהדרגה . . . . .
- ו **לקוטי שיחות** | באור הקשר בין גלד דבוקתם של נדב ואביהוא להקטרת הקטרת . . . . .
- ח **שפתי ראם** | כל העתים שוות להתחזקות בעבודת הבורא . . . . .
- ח **שיח יעקב יוסף** | רמז מוסרי בהשואת שני השעירים אודות נתינת צדקה . . . . .
- ט **פתוחי חותם** | השליח צבור צריך להגיד מאד לכוון בתפלה . . . . .
- ט **מאמר חזקוניאל** | השם תהפוך באהבתו לישראל מזכר ומכפר לישראל בלא שיצטערו ביהוה ואנחה . . . . .
- י **שביבי חקי חיים** | עברות מהגלגול הקודם וכן מה שחטא האדם ברצונו גוררים אותו לחטא | על ידי השתדלותו להפניע מלחטא יקבל סייע משמים . . . . .
- י **קול מבשר** | העיסוק של עם ישראל בקדושה מקביל לעיסוקו של הקדוש ברוך הוא | משל נפלא מרוב ותלמידים . . . . .
- י **באר בית חיים** | יצאת החטא אמתית - הבנה שהחטא הוא רע ומר ומרחק חלילה מהשם יתברך | באור הפסוק 'יראת ה' אצלמך' על פי משל . . . . .
- יא **נעם אלימלך** | כאשר המשיח יפרח לגו עדו הצדיקים יפרחו אחריו, אי המון העם שדבקו עצמו בכסף וזהב יקשה להם לפרח עמם . . . . .
- יב **תניא** | הדרך הנכונה למצות 'אהבת לרעך כמוך' . . . . .
- יב **שפתי צדיק** | על הדרך הטובה לאהב את הנשמה ולא לגרם לה צער וירידה . . . . .
- יד **דעת משה** | על ידי תורה ומעשים טובים מוזכר גופו ונפשה בדמיות דיוקן אדם דלעילא. הדרך היפה מצד לזכות לך . . . . .
- יד **פתוחי חותם** | יזכתת קצתה לא התנו בבשרים - עונות האדם חקוקים על עצמותיו . . . . .
- טו **אמרי הוהיה** | באור מדרש פליאה - מפני מה חטא אדם הראשון מפני שראה שמים ולא ראה שלש . . . . .
- טו **לקוטי מוהר"ן** | האדם עצמו דן ופוסק את דינו . . . . .
- טו **אהבת ישראל** | באור נפלא על דרך המלצת טוב על ישראל שעל הקפחה להיות מקדים לתורה . . . . .
- טז **סדרו יעב"ץ** | גלוי מן השמים בטעם קביעת פסח שני ב"ד אפר . . . . .
- טז **עבודת ישראל** | פסח שני יוצא כרוז בשמים שהשערים שפתחו פסח ראשון ייגעלו בעוד שבועה ימים . . . . .
- יז **פרי צדיק** | על ידי צדקה והשתוקקות מעומק הלב המשיכו הטמאים דיו פסח שני | למוד שיש תקנה לכל בר ישראל בכל מצב שהוא . . . . .

אוצרות גאוני הדורות

- יז **רבי אברהם חי זצ"ל** | הסבה שנדב ואביהוא נענשו אף שהיו בני פחות מעשרים . . . . .
- יח **ערוגת הבשם** | כסוי ענן הקטרת כדי שלא יזונו עיניו של הכהן גדול מקדש הקדשים . . . . .
- יח **באר יצחק** | לבישת המכנסים קודמת לכל הבגדים . . . . .
- יח **מלא העמר** | תחלת ההשתדלות בשביל הוהלת . . . . .
- יט **שערי שמוחה** | היאת הדמים אחת למעלה ושבע למטה להליץ על ישראל שהשאר שבעסה גורם לחטאים . . . . .
- יט **שלמי תודה** | אין אדם חוטא בשוגג אלא אם כן חטא תחלה במזיד . . . . .
- יט **מנחת להן** | יום הכיפורים אינו מכפר על כל הפשעים . . . . .
- כ **זבח השלמים** | סמיכת אצרת שחוצי חוץ לעבודת יום הכיפורים ללמד ששליחת שעיר לעזאזל אינו כהקנבה לשערים . . . . .
- כ **מכתב סופר** | לפרש ממדרגתו וקדושתו כדי להורות לאחרים דרכי עבודת ה' . . . . .
- כ **בינת יששכר** | שלמות האדם - הליכה בדרך הממצעת . . . . .
- כ **בגן דוד** | הדן את חברו לפני זכות מנע מלזכר לשון הרע . . . . .
- כא **יוסף אברהם** | המלוכה את חברו ויש בינו מאותו עון . . . . .
- כא **מנחת יהודה** | עצת הפתוב כיצד להוכיח את רעהו . . . . .
- כא **חמדת ישראל** | לא תחלה חטא חברו בחסרון ידיעה אלא אם יודע ודאי שהוא שוגג . . . . .
- כב **כן איש חי** | אכילה לשם שמים . . . . .
- כב **נחל קדומים** | אסור אכילה קדם אמירת מ"ט ברכות ולמוד התורה . . . . .
- כב **יגל יעקב** | שעבוד חמשת החושים לעבודת הבורא . . . . .
- כב **זורת יחיאל** | שריפת הנפש על פטירת אדם גדול . . . . .
- כג **כן שלמה** | עם ישראל מקדשים לה' בכלה . . . . .
- כג **מגלה צמנות** | בשחיתות קדשים בחוץ נקרות הנפש המגלגלת בהקמת הקרן . . . . .
- כד **אהל יעקב** | שפיכת תרופות הנפש כפריגת נפשות . . . . .
- כה **מרגניתא דר"ב** | השושת קדשים בחוץ אין בינו לשוב בתשובה ומתחבב בנפשו על מיתתו . . . . .
- כה **בית אהרן** | התעלות בהמת הקרן למדרגת האדם . . . . .
- כו **מעשי צדיקים** . . . . .
- ל **יומא דהילולא** . . . . .
- לו **ספיר ויהלום** | הארה חסידית מן הפרשה . . . . .
- מא **זוהר הקדוש** | עם פרוש הכתר והכבוד . . . . .

נושאים בפרשת אחרי קדשים

דרך התוכחה באור החסידות

שבע חיים

רבי יקותיאל יהודה מצאנז זיע"א

סמיכות פרשיות אחרי וקדשים | דרך תלמידי
הבעל שם טוב היה להוכיח בלשון רכה ולא
לדבר על ענשי חטאים

יבאר אל נכון מדוע נסמכו פרשיות הללו
להדדי, שאחרי שצותה התורה הקדושה
על כל אסורי העריות ופרשה ענשיהן בכת
לכל אסור בפני עצמה, פתחה התורה הקדושה
מיד דבר אל בני ישראל לאמר קדשים תהיו -
היו פרושים מן העריות.

והינו שאף על פי שענש כל העריות הללו
הוא בכת, מפל מקום בדרך אל כל
עדת בני ישראל, הינו בבואך לומר להם תוכחה,
אל תפרש להם ענשי הכריתות, כי אם דבר
על לבם שיהיו קדשים ופרושים מן העריות.
וכה תאמר להם: הן אתם עם קדוש לה'
ורבנו חביביו של הקדוש ברוך הוא,
ואם פן ראוי לכם להתנהג בקדושה ולפרש מן
החטאים, וכל דרך תוכחתך תהיה לדבר ולהורות
לבני ישראל את הדרך ילכו בה ואת המעשה
אשר יעשו, ולא באפן שלילי, והבן.

ודרך זה של תלמידי הבעל שם טוב הקדוש,
שמאנו לדבר על ענשי החטאים וחקמתם
ובחרו להוכיח בלשון רכה פני"ל, הוכחה ברבות
הימים זה כמה מאות בשנים שהועילה יותר,
ועל ידי פן נהפכו מדינות שלמות ורבות
אלפי בני ישראל להתקרב להשם ותברך ולשוב
בתשובה שלמה, וכל המקומות ששם נתפשט
דרך החסידות נתקברו יושביהם לעבודת הבורא,
ולעמת זאת במקומות האחרים שלא הלכו
בדרך זה, בצונותינו הרבים מעט מעט שהועילו:

חנוך בית יהודה

רבי יעקב צבי יאלעס זיע"א

עקר התוכחה והשפעה על הכריות היא על
ידי למוד תורה לשמה בהתבודדות

שמעתי ממורי הרב החסיד המפרסם מוהר"י
נ"י (החנה מלובלין זיע"א), שזהו מה
שאמר המשורר אשרי אדם עוז לו כף מסלות
בלבכם' (תהלים פד ו'), שבאמת התורה הזקנה
על ענין התוכחה, והנה באמת אי אפשר לילך
בשוקים ורחובות להוכיח בשער בת רבים, כי
תורתו מתי נעשית.

גם, אם ילך בשוקים ורחובות יבלבל דעתו
ויפסיק מדבקותו ולא יוכל להוכיח באפן
שיהיו דברים היוצאים מן הלב, ומזה ימשך
שלא ישמע לו, כאשר החוש מעיד על זה
מפמה מוכיחים שמוכיחים על זה האפן ולא
נשמע דבריהם. וכבר אמרו (יבמות סה:) כשם
שמצוה לומר דבר הנשמע כף מצוה שלא
לומר דבר שאינו נשמע.

אמנם עקר התוכחה הוא - כאשר ישב
במצרותיו ובטירותיו בבדידות וילמד
תורה לשמה בשם כל ישראל, הנה בזה מכניס
הרהור תשובה בלבבות בני אדם, וזהו שנאמר
אשרי אדם עוז לו כף' - שמקשר עצמו
בו יתברך שמו על ידי התורה שנקראת עז
כמו שנאמר 'ה' עז לעמו יתן, ועל ידי זה
הוא עושה מסלות בלבכם' של אנשים. ועל
פן פתח בלשון יחיד וסיים בלשון רבים, עד
כאן דברי פי חכם חזן. והבן זה כי המה
דברים העומדים ברומו של עולם עמק עמק

(פרק לד):

שיאמרה עם שני הבחינות האלו, גם באמירה רכה שתתקבל על הלב, אמנם מאידך עם חזק עד שלא ישאר החטא אצל האדם וכנ"ל.

באור נוסף על דרך הנ"ל

עוד אפשר לומר בכונת הענין, דבאמירה קשה הזהיר הקדוש ברוך הוא את משה רבנו שיאמר את המוסר לבני ישראל רק באמירה רכה. דבר אל בני ישראל אני מזהירך בלשון קשה שיהיה ואמרת אליהם דתאמר להם הדברים רק באמירה רכה באפן שיתקבל על הלב.

והנה ידוע מה שאמר כבוד קדשת אבי אדוני ו"ל בעת שראה איה שישנם יהודים שרחמנא לצלן עדין אינם שומרי תורה ומצוות, דאם אנו שומרי התורה ומצוות היינו מתנהגים באפן יותר נאות במעשינו, באפן של ו'אהבת את ה' אלקיך' שיהיה שם שמים מתאהב על דרך (יומא פו.), אזי ודאי שנה היה משפיע עליהם שייטיבו בדרכיהם. וזה כלל גדול שאמירת המוסר צריכה תמיד להיות עם אהבה לכל יהודי באשר הוא.

מעשה באהבת ישראל מוויזניץ זיע"א שקרב יהודי בעל עברה

וכמו ששח לי חתני שיהיה, עובדא דהוי אצל האהבת ישראל מוויזניץ זיע"א, דארע פעם פשהלך עם תלמידיו שפא נגנדם יהודי שהיה גם ביותר ובעל עברה גדול רחמנא לצלן, נתן לו בעל האהבת ישראל שלום עליכם עם סבר פנים יפות וקרבו מאד. שאלוהו אחר כך תלמידיו הלא בכונן דא הלא מתר לשנאו ומדוע קרבו כל כך, והשיב להם בנעם שיחו, דהלא איתא קדוש עצמך במתך לך, הרי שאפלו במקום שמתרת השנאה ראוי לאהב.

ואפשר לומר דזה הפנה בפסוק ו'אהבת לרעך כמוך', ורק בכונה אפן אני

פתגמי אורייתא

רבי מרדכי ישכר בער מפייטסבורג זיע"א אמרת המוסר צריכה להיות כנעם ובאהבה ומאידך גיסא להוציא את העברה מחברו בחזקה

בפסוק דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו. הנה במפרשים עמדו על כך דפתח הכתוב בלשון דבור, שהיא לשון קשה, והמשיך בלשון אמירה שהוא לשון אמירה רכה.

ואפשר לומר הטעם, בהקדם מה שנקאר הכתוב הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא, דהנה מצוה זו של הוכח תוכיח הולכת יחד עם המצוה של ו'אהבת לרעך כמוך, והינו דהתוכחה צריכה להיות מתוך אהבה ובאפן שיתקבל על הלב. וזה יתכן רק על ידי שיקים מקדם בעצמו קשוח עצמך תחלה (כ"מ קי"ג), ושלמד זכות על חברו, ומום שפך אל תאמר לחברך (מכילתא משפטים י"ח), ובאפן זה יאמר לו המוסר.

אמנם מאידך גיסא יש לחשוש דמרב רבות האמירה ישאיר אצל חברו את החטא, והינו שפחד מלומר לו את האמת שיש בידו חטא, ועל ידי כך ישאר חברו בחטאו חס ושלום, על זה אמר הכתוב הוכח תוכיח את עמיתך, וכונן דהפנה עם כל הפללים של ו'אהבת לרעך כמוך', אמנם מזהירה תורה ולא תשא עליו חטא, הינו שלא תשאיר אצלו חס ושלום את החטא, אלא תאמר לו את האמת בלי פחד עד שייסור מחטאו אשר חטא בו.

באור הכתוב על דרך הנ"ל

ולפי זה אפשר לומר הפנה נמי במה שפתח כאן הכתוב דבר אל בני ישראל בלשון קשה, וסוים בואמרת אליהם שהיא אמירה רכה, דהקדוש ברוך הוא רמז למשה עתה כשהולך לומר לכלל ישראל סדרי הקדושה כיצד תהיה התנהגותם, דהוי בחינה של אמירת מוסר, אזי

עם כל זה אם בְּזוּיַת השני דר איש עצל אֲשֶׁר מקום דירתו מלא רֶכֶשׁ וְאַשְׁפָּה, הִבָּא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה יִרְאֶה גַם בַּמְקוֹם הַזֶּה כֵּן הַחֲלָאָה וְהַאֲשָׁפָה אֲשֶׁר בְּזוּיַת השנית במראות הצובאות, וְהַעֲצָה לָזֶה לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה בַּיְנֵיהֶם וְאִזּוּ לֹא יִרְאֶה לְכַלּוֹף שֶׁל זֶה בְּזֵה.

וְכֵן הוא הענין, אֲשֶׁר כֵּן יִשְׂרָאֵל עֲרָכִים זֶה בְּזֵה, וְרָאִתָּה מִדַּת הַדִּין כֵּן לְכַלּוֹף הַעֲוֹנוֹת מְרֻשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל גַּם עַל הַצְּדִיקִים גְּמוּרִים, לְזֹאת שֶׁאֵלֶּה כְּמַתְמִיָּה – מֵה נִשְׁתַּנּוּ וְעֵינֵי רוֹאוֹת כִּם גַּם מֵה שֶׁלֹּא עָלְתָה עַל מַחְשַׁבְתָּם כִּלְל, וְאָמַר לֵה הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, הִלְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים, וְהַעֲבֹרוֹת אֲשֶׁר אִתָּה רוֹאֶה כִּם שֶׁל אַחֲרֵים.

וְאָמְרָה, אם כן הִיָּה לָהֶם לְהוֹכִיחֵם וְכוּ', כִּי עַל יְדֵי תוֹכְחָה, אִף אִם אֵין שׁוֹמֵעַ לוֹ עַל כָּל פְּנִים הוּא עוֹשֶׂה מְחִיצָה בֵּינוֹ לְבֵינוֹ, וְכִמוּ שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֶת נִפְשֵׁךְ הַצִּלְתָּ (יחזקאל ג יט), וְעַל פִּי זֶה יֵשׁ לְבָאֵר פְּרוּשׁ הַפְּסוּק (יט) הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עֲלֵיו חֲטָא – שֶׁלֹּא תִצְטַרֵּף לְשֵׂא הַחֲטָא שְׁלוֹ (פרשת נצבים):

שְׁמוּעָה טוֹבָה

רבי חיים שְׁלֵמָה מְקוּסוֹן זִיע"א

יש להוכיח מִדַּת בַּעַת שְׂרוּאִים חֲטָא וְלֹא לְהַמְתִּין לַשַּׁעַת הַכֶּשֶׁר

לֹא תִשָּׂא אֶת אַחֲרֵךְ בְּלִבְכֶךָ הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עֲלֵיו חֲטָא (יט יז). נִרְאֶה בְּדַרְךָ צַחוֹת לְפָרֵשׁ כְּפֶל לְשׁוֹן הוֹכַח תּוֹכִיחַ, דְּהִנֵּה מִדְרָךְ פְּמָה מִהֶרְבָּנִים שֶׁכְּשֵׂרוּאִים אֵיזָה דְּבַר עוֹל בְּאֵיזָה אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי קְהֵלְתָם, אֵינָם מוֹכִיחִים אוֹתָם עַל אַתְר, אֵלֶּה חוֹשְׁבִים בְּלִבָּם הִנֵּה עֲתָה יִהְיֶה לִי חֲמֵר לְדַרֵּשׁ לָמָּה שֶׁאֲדַרֵּשׁ בְּשִׁבְתְּ הַגְּדוֹל אוֹ בְּשִׁבְתְּ שׁוֹבָה, וְאִף כִּשְׂרָאָה עֲשִׂית הָעוֹל זְמַנִּים טוֹבָה לְפָנֵי שְׁבָתִים הַנִּזְל,

ה', הִנְנוּ דְרַק בְּאִפְן שֶׁל אֶהְבָּה תוֹכַח לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו עֵינָי 'אֲנִי ה'', וְכַנֶּזֶר דְקָאֵי אֶפְלוּ עַל אֶהְבָּה שֶׁהִיא לְפָנִים מְשׁוּרַת הַדִּין:

חֻבַּת הַתּוֹכְחָה

בְּאֵרוֹת הַמַּיִם

רבי יצחק אב"ד בענדער זיע"א

על ידי שאין מוכיחים את מי שצריך נכדים העונות אף על מי שאינו חוטא | משל נפלא מארבע בעלי בתים הדרים בבית אחד אשר לו מראות בכל קירותיו

שְׁמוּעָתִי בְּשֵׁם הַרְבּ הַקְּדוֹשׁ מִלֵּאדִי וְז"ל, עַל מֵה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְז"ל (שבת נה). שֶׁאָמְרָה מִדַּת הַדִּין לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם מֵה נִשְׁתַּנּוּ אֵלּוּ מֵאֵלּוּ, אָמַר לֵה הִלְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים וְכוּ', אָמְרָה לוֹ אִם כֵּן הִיָּה לָהֶם לְהוֹכִיחֵם, אָמַר לֵה, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֵי שֵׁאִם הָיוּ מוֹכִיחִים לֹא הָיוּ מְקַבְּלִים לָהֶם, אָמְרָה מִדַּת הַדִּין אִם לְפָנֶיךָ גְּלוּי לְפָנֵיהֶם מִי גְּלוּי וְכוּ', מִיָּד וְהַתִּיּוֹת תּוֹ עַל מַצְחוֹת הָאֲנָשִׁים וְכוּ' אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁקִּיְמוּ אֶת הַתּוֹרָה מֵא' וְעַד תּוֹ.

וְהַקְּשָׁה אִיךָ עָלָה עַל דַּעַת מִדַּת הַדִּין לְשֵׁאֵל כִּלְל מֵה נִשְׁתַּנּוּ בֵּין אֵלּוּ לְאֵלּוּ, מִי פְתִי אֲשֶׁר לֹא יִבְחִין בֵּין טוֹב לְרָע וְיִגִּיד עָלָיו רַעו, וְאַחַר כֵּן שֶׁאֵלֶּה הִיָּה לָהֶם לְהוֹכִיחֵם וְכוּ', וְלָמָּה בְּשִׁבְלֵי שֶׁלֹּא הוֹכִיחוּ נַחְתָּם חֵס וְשְׁלוֹם גְּזַר דִּינָם.

וְאָמַר מְשַׁל עַל זֶה, לְבֵיַת אֲשֶׁר כְּתָלָיו הוּא זְכוּכִית מְלֻטְשֶׁת (שְׁרוּזֵי שְׁפִיגָל) וְגַם בְּבֵיַת אַרְבָּעָה בְּעַלֵי בָתִּים, בְּכָל זְוִיַת דֶּר אִישׁ אַחַר, וְאִם הָאָחֵד הוּא זְהִיר וְזָרִיז וּמְקוֹם דִּירְתוֹ נְקִי מִכָּל חֲלָאָה וְזִנְהָמָא וּמְקַשֵּׁט בְּכָלִים נְאִים, אִף

מחשוף הלבן

רבי יעקב אביהצירא זיע"א

היצר הרע המביא רפיון למתעורר להתקדש, על האדם להתחזק ולהתגבר עליו מתוך היריעה שהקב"ה מסיע ומשרה קדשתו על כל הרוצה

קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. צריך להתבונן מה נתינת טעם זו שאמר 'כי קדוש'. ואפשר לומר, דהנה פשיטתו ה' אדם לכנס בגדר הקדשה, יצר הרע מדיחו ומתעהו באמר לו זה מלתא דלא שכיא, דהיכי דמי אדם שהוא בשר ודם, נמשל פבהמות נדמו' (תהלים מט יג, כא), ד'מותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל' (קהלת ג ט), יכול להתקדש בקדשה עליונה כמלאכי מרום שהם רוחניים, אין זה רק הכל ורעות רוח, דלא יוכל כל אדם להשיג קדשה העליונה, ובזה יצר הרע מביא רפיון לאדם ומעכבו מלהתקדש.

ולזה באה התורה להזהיר לאדם שלא ישמע לדבריו יצר הרע, כי דבריו מהבל ימעטו, כי הרי עבדיו קדושים יותר ממלאכי השרת. והטעם שבני אדם יש בהם כח להיות קדושים, משום דהקדוש ברוך הוא קדוש, וכיון שרוצה את האדם רצונו להיות קדוש, הוא משרה קדשתו עליו ומשלים רצונו בקדשה, דמצא מין את מינו ונעור, דהבא לטהר מסייעין אותו (שבת קד). ומאחר דאיכא סיעתא דשמיא לא נשאר מקום לשטן לקטרג.

כאור הכתוב

וזה שאמר קדשים תהיו, וכי תימא היכי דמי שנוכל להיות קדושים, הרי אנו דומיא דבהמות ובאיזה כח נוכל להיות קדושים, לזה אמר אל תאמרו כן, והטעם כי קדוש אני ה' אלהיכם, ומאחר שתתחילו בקדשה אני משרה עליכם קדשתי ומשלים לכם קדשתכם ואין מעכב בדבר. ואפשר דזה נרמז בכרפת אפתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהלודך סלה', כלומר מאחר שיאפתה קדוש ושמך קדוש,

הנה הוא נושא אצלו דבר שהוא בלבו ושמרו עד זמן הנ"ל.

וזה בא הפתוב להורות להמוכח בעם ומי שבגדו להוכיח שלא זה הדרך, רק הוכח תוכיח את עמיתך, ונקט לשון כפל, לומר שתקף ומיד בראותך אצל עמיתך דבר עול תוכיחנו ולא תשא עליו חטא, הינו לא תשא אצלך את חטא הנה של עמיתך טמור בלבבך עד זמן ועדן, רק תקף תוכיחנו:

קדשים תהיו

מי השלוח

רבי מרדכי יוסף מאיז'ביצה זיע"א

מלבד האסורים שאסרה תורה עוד הוסיפה שאף הדברים המתרים אין לשקע בתאותם אלא לעשותם בישוב הדעת

קדשים תהיו (ט ב). השם יתברך מצוה לישראל שיקדשו עצמם אף במתור להם, אף כי באר להם כל דברים האסורים, כגון מאכלות אסורות ועריות וכיוצא בהם, ובכאן הוסיף הקדוש ברוך הוא שאף בדבר המתור לא יהיה משקע בהתאנה, ולא יעשה שום דבר הנאת עולם הזה רק בישוב הדעת ולא בבהלה.

כמכאור בסימני עופות טהורים בגמרא (חולין טו) כל עוף הדורס טמא, הינו שאין לו בטחון בהשם יתברך, לכן כל מה שאוכל אוהנו בגליו, וכן פרוש השני של דורס שאוכל מזד ואינו מקמיתין עד שתמות, וזה גם כן מחסרון בטחון בהשם יתברך, כי ירא פן יקח מאתו הטוב שנתן לו:

לזה אמר התורה כהנים, שהצווי בעצם העשיה אינו להיות קדשים, אלא הצווי הוא להיות פרושים – ואז יהיה ראוי להיות שורה עליו קדשה אלקית ויבחה ממנו הפסלת וכחות הרע ממילא, ואז יהיה קדוש. וזהו קדשים תהיו לשון הבטחה שעל ידי שתהיו פרושים יצמח מזה שתהיו קדשים.

'קדשים תהיו' – הבטחה שעל ידי פרישות יזכו להשראת הקדשה | באור האדמו"ר מקוצק זיע"א בלשון הזהר 'דאשתדל באורייתא'

וזהו שבוהר הקדוש (ח"א פא): ועל דא מאן דאשתדל בה אתדפי ולבתר אתקדש דכתיב 'קדשים תהיו', קדשים היו לא כתיב, אלא תהיו, תהיו ודאי.

ויובן על פי מה שהגיד כבוד קדשת זקני האדמו"ר הגדול וצלה"ה מקאצק בפרוש מה דאיתא כמה פעמים בזהר הקדוש הלשון 'דאשתדל באורייתא', דלשון שדול בארמית הוא פלשון פתוי בלשון הקדש, 'כי יפתה' (שמות כב טו) מתרגם 'וארי ישדל', והינו שיהיה מתפתה לדעת התורה, להיות פרוש נעשה טהור ולבתר אתקדש, הינו על ידי שתחול עליו קדשה אלקית ותדחה הפסלת ממנו וישוב להיות קדוש ממילא, וזהו 'תהיו' ודאי שהוא הבטחה.

ובזה יתפרש נמי דברי קדש זקני האדמו"ר הגדול וצלה"ה מקאצק שהגיד בזה הלשון: 'קדשים תהיו', אף איף אפשר לבשר נדם להיות קדוש, לזה אמר הכתוב 'כי קדוש אני ה' אלקיכם'. והינו פנ"ל, מחמת קדשת ה' השורה עליכם באשר הוא אלקיכם נדחה הפסלת ונשוב להיות קדשים (פרשת

קדשים תדע"ו):

מזה באה סיעתא לבני אדם עד שהיו קדשים, ומהללים שמך בכל יום:

שים משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א

על ידי פרישות מתגלה הקדשה על האדם וכל הרע והפסלת מתבטלים

כמו בכלל יש מלחמה הנעשה על ידי התגלות ה', בן נמי בפרט, דלעצמת ששורה על האדם קדשה אלקית, כל חלקי הרע שבו והפסלת אינם יכולין לסבל ומתבטלין מאליהן. אף איף אפשר שתחול קדשה אלקית על האדם בעוד מצואתו לא רוחץ ועושה מעשים הפכים לקדשה אלקית, וכתיב 'לא יראה כף ערות דבר ושב מאתריך' (דברים כג טו).

ובכן צריכין מקדם להיות פרושים ולהיות טהור ידים – בכדי שיהיה ראוי לחול עליו קדשה אלקית, ואז ממילא נדחו חלקי הרע ממנו ונעשה 'קדוש', הינו נבדל בעצם מחלקי הרע ולא להיות טהור ידים לבד.

באור התורה כהנים 'פרושים היו – קדושים תהיו על פי הנ"ל

ובזה יובן לשון התורה כהנים 'פרושים היו' – קדשים תהיו, וכבר דקדקנו אם בא לפרש מלת קדשים שהפננה להיות פרוש לא היה לו לחזור ולכתב קדשים תהיו, ועוד מהו השנוי שאצל פרושים כתב 'היו' ואצל קדשים כתב 'תהיו' בתוספת ת'.

ולהנ"ל יש לומר ד'היו' הוא לשון צווי, והכי קאמר, דהדרף הנכון לקים מצות קדשים תהיו שזה כמעט אין בידי האדם, כי האדם אין בידו אלא להיות טהור ידים, אבל להיות 'קדוש' שפרושו נבדל לגמרי אין זה בידי האדם.

בית ישראל

רבי ישראל מגור זיע"א

'קדשים תהיו כי קדוש אני' – על ידי שהקב"ה דבוק בבני ישראל ביכלתם להתדבק בו ולהתקדש

קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם. איתא בג'לקוט (סימן תרד) ממתחומא, זה שאמר הכתוב 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם כו' (דברים ד.ד.) סמיכת הפסוק הנה' ל'קדוש אני', על פי דאיתא (כתובות קיא.) ו'לדבקה בו' (דברים ל.ט), וכי אפשר להדבק בשכינה, ראיתי בבכורי אבי בשם הרבי רבי בונים ז"ל מפשיספא, שעל האדם אי אפשר להדבק, אבל, 'ואתם הדבקים בה', שהקדוש ברוך הוא מדבק בבני ישראל, ועל ידי זה יכול להיות להם דבקות.

זה אולי פונת המדרש, קדשים תהיו כי קדוש

אני, זה הטעם, פי מוכן הקדשה מהשם יתברך לבני ישראל. פי האדם נולד קדוש, כדאיתא בגמרא (נדה ל.) נשמה שנתתי בך טהורה היא. וגם מלמדיו אותו כל התורה (שם). ועל האדם לראות להדבק בקדשה הזאת, אשר קדש ידיו מבטן.

על ידי גדרים וסיגים מגיעים למדרגת הקדשה

ואיתא ברמב"ן קדש עצמך במדת לך. פי אי אפשר להגיע לקדשה אם אינו פורש עצמו כפי היכלת מהכלי עולם הנה. וזה הרמז, כל מקום שאתה מוצא 'גדר' ערוה. לאו דוקא ערוה, רק גדר. מ'לא יראה לך ערות דבר ושב מאתריך' (דברים כג.טו.) ולהפוך, אם גודר עצמו מהמתר לו, הוא מוצא הקדשה. ונדבק בהשם יתברך, הפך מדבקות בעניני עולם הנה (אח"ק תשט"ו):

פרשת אחרי

אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ה' וימתו (טז א)

עטרת חיים

רבי שלמה מבאבוב זיע"א

הטאם של נדב ואביהוא היה שלא חפצו להתעלות בקדשה בהדרגה

הטאתם של נדב ואביהוא היתה, שלא רצו לעלות למעלת הקדשה העלאה מתוך מתוך בהכנות הראויות לזכך את החמר יותר ויותר – ולהכנס לעשר קדשות בזה אחר זה לאט לאט, אלא תכף רצו לחטוף מדרגת כהנה גדולה להקטיר לפני ולפנים עם כל המדרגות וסודות נעלות שבהן כמו אהרן אביהם.

זה שרמזו בו"ל בדבריהם במדרש רבי ישמעאל אומר שתמי יין נכנסו למקדש וכו' פרועי ראש נכנסו למקדש. ובאורו על

פי מאמרם ו"ל (עירובין סה.) נכנס יין יצא סוד, כי יין רומז לפנימיות וסודות התורה הקדושה, וכאמרם ו"ל (במדבר רבה יג טו) יין גימטריא שבועים כנגד שבועים פנים לתורה. והם שתו ורוו את נפשם עם סודות עליונים ללא הכנות והליכה דרגא בטר דרגא. או פרועי ראש, פרוש שגלו את הראש והעקץ ותכלית נקדת סוד הענין תכף בתחלה.

ולכן אמר הכתוב כאן אחר אמרו בקרבכם

לפני ה' וימתו, שמתו על שנתקברו לפני ה' שלא כראוי, 'ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיד ואל לבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכתו, כלומר שלא בכל עת ועדן ראויין לבוא תכף אל מדרגת קדש הקדשים, כי אז עלול הגוף הגשם להגוע ולהבטל ממציאותו מפני אור העליון, ועל דרך אומרם ו"ל (חגיגה ד.) ארבעה נכנסו לפרדס וכו'.

כניסת הפנה לפנים לקטרת והתקשרות עם הקדוש ברוך הוא על ידי העלאת האש הקטרת והענן.

ובעבודת האדם: עבודת הקרבנות שעל מזבח החיצון היא העבודה שמצד חיצוניות הלב, שענינה הפעלה בחלקו החיצוני של האדם, שהאדם יקיים רצון השם במעשה דבור ומחשבה, שהם לבושי הנפש של האדם;

והעבודה דקטרת שעל מזבח הפנימי היא התקשרות האדם עם הקדוש ברוך הוא על ידי גלוי פנימיות נפשו (הקשורה עם הקדוש ברוך הוא) – וגלוי זה פועל בדרך ממילא בלבושי מחשבה דבור ומעשה שלו שיהיו כדבעי, לפי רצון ה'.

וענין זה נרמז גם בהחלוק שבין לשון 'קרבנות' ולשון 'קטרת': קרבן הוא מלשון קרוב, שעל ידי הקרבנות מתקרב האדם להשם, ואפשר שלמרות שמתקרב לה' הרי הוא נשאר צדין דבר בפני עצמו שקרוב לה'; ואלו קטרת הוא לשון קשור וחבור (על דרך מה שנאמר 'ונפשו קשורה בנפשו', וכן ביהונתן ודוד נאמר 'ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד ונאבהו יהונתן בנפשו') – כי תכן ענין הקטרת הוא לא רק שהאדם מתקרב לה' (על ידי עבודתו במחשבה דבור ומעשה), פי אם שמתקשר ומתחבר לה'.

על פי זה יובן הקשר בין שני הענינים בעבודת שני בני אהרן – (א) קרבתם לפני ה' וזמתי, (ב) הקטרת קטרת: תכן הענין ד'בקרבתם לפני ה' וזמתי, גדל קרובם ודבקותם בה', עד לכלות נפשם ממש, הוא הוא מה שהקריבו קטרת בפנים, הינו שאז (ביום השמיני למלואים) האירה אצלם בגלוי פנימיות נפשם, שמצד זה הקטירו קטרת – נתקשרו בהקדוש ברוך הוא.

זה שפרש רש"י שלא ימות כדרך שמתו בניו, כי הם מתו על שבאו אל הקדש שלא בעידן ושלא במצב הראוי, אלא רק ואף אחר עבוד זמן רב ורגא בטר ורגא מזדבף החמר לסבל אור הקדוש והחזק, וזהו רצונו של מקום ברוך הוא:

בקרבתם לפני ה' וזמתי (טו זא)

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א
באר הקשר בין גדל דבקותם של נרב ואביהו
להקטרת הקטרת

מפרש בפתוב ש'בקרבתם לפני ה' היה שם מעשה נוסף, 'ויקחו גו' וישומו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה גו', הינו ש'קרבתם' היתה קשורה עם מעשה הקטרת. ומסתבר לומר, שאין הם שני ענינים שונים, אלא הינו הך, שגדל דבקותם בה' עד לכלות הנפש התבטא בזה שהקטירו קטרת 'לפני ה'.

ויש לומר הבאר בזה: מבאר בכמה מקומות שישנו חלוק כללי ויסודי בין עבודת הקרבנות שעל מזבח החיצון לעבודת הקטרת שעל מזבח הפנימי: הקרבנות על מזבח החיצון תכנה הוא העלאת הגשמיים לה', וכפי שהוא בפשטות, שמביאים בהמה גשמית (וכיוצא בזה) ומעלים חלבה ודמה על גבי המזבח, ואש יורדת משמים ואוכלת אותה והיא נכללת באש ה'. כלומר – תכן עבודת הקרבנות הוא פעלת האדם בחפצי העולם שמחוץ הימנו, להעלותם לה'.

אמנם הקטרת שעל גבי מזבח הפנימי אין עקר ענינה העלאת דברים גשמיים לה' (ונצטוינו לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסף לא תסכו עליו) כי אם

באותו מקום וזמן שחטא שהיה לו נסיונות שונות ומניעות קשות ישוב ויתאמץ בעבודתו וישבר תאוותיו ובכף יגנס אל הקדשה, וזהו ואל יבא בכל עת אל הקדש, אלא עת אחד יש בעבודת השם יתברך ולא ישתנה העבודה לפי מקרי הזמן:

ונתן אהרן על שני השערים גרלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל (טו ח)

טיח יעקב יוסף

רבי יעקב יוסף מספינקא זיע"א

רמז מוסרי בהשגות שני השערים אודות נתינת צדקה

איתא בגמרא (יומא סב.) שני שעירי יום הכיפורים מצותם שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובמדים, לכאורה הוי תימה, דהרי התורה חסה על ממונם של ישראל, ואמאי השעיר המשתלח לעזאזל צותה התורה שיהא שנה בדמים לשעיר השני, כולין הוי לקח שעיר השנה בפחות אם ממילא הוא הולך לעזאזל.

ואפשר לרמוז, על אלו האנשים, דכשבאים לבקש אצלם נדבה לדבר מצנה, או חזין את מדת המקצנות ונותנין הסכום הפחות ביותר, אף בדברי הכלי העולם הזה מפזרים הם הון רב.

וזהו מרמז פאן בשני השעירים, באותו מדה שהאדם נותן לשעיר לעזאזל המרמז על הכלי העולם הזה, כף צריך לתן על השעיר להשם המרמז על המצות, והינו שיתן האדם מהונו לכל דבר מצנה שבא לידו לכל הפחות באותו מדה שהוא נותן להנאותו הגשמיים:

וזהו גם מה שנאמר ויקריבו גו' אש זרה אשר לא צנה אתם: על העבודה שבמזבח החיצון (חיצוניות הלב), יש בה ענין של צווי, פי כאשר האדם הוא מציאות בפני עצמו, קרובו לה' הוא על ידי קיום צווי ה' במחשבה דבור ומעשה.

מה שאין פן בעבודת הקטרת, זה שהאדם מקשר ומחבר נפשו לה', הנה כאשר התקשרותו היא באופן נעלה ביותר, אז לפעמים אין צורך בצווי לקיים רצונו ית', כי קיום רצונו ית' בא ברך ממילא, מחמת זה שנגש אצלו רצון וכונת השם עד כדי כף שמתחבר אתו.

וזהו 'אשר לא צנה אתם', שעבודת בני אהרן היתה בבחינת 'אשר לא צנה אתם' – שלא שירך בה גדר של צווי, כיון שהם במדרגה זו שאין זקוקים לצווי, וכל פעולותיהם ועניניהם נעשים כפי רצון ה' מאליו וממילא (חלי"ב עמוד 100 ואילך):

ואל יבא בכל עת אל הקדש (טו ב)

שפתי ראם

רבי אשר מרדכי מקליוולאנד סטראזניץ זיע"א

כל העתים שוות להתחזקות בעבודת הבורא

ואל יבא בכל עת אל הקדש. כשהאדם רצה לעשות תשובה ולגנס אל הקדשה, אל יאמר שיש עתים שונים ולפי השתנות העת ישתנה העבודה, אלא סדר העבודה צריך להיות תמיד באותו עז ועצם, ואף בהגיעו זמנים קשים ונסיונות גדולות אל יפל מאומה מעבודתו.

כמו שאמרו חז"ל דתשובת המשקל הוא באותו מקום ובאותו זמן וכו', דהינו

ויכשעשה כף, הוי ראוי והגון שיכפר בערו
ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל:

**כי כיום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל
חטאתיכם לפני ה' תטהרו (טו ל)**

מאמר יחזקאל

רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א

השם יתברך באהבתו לישראל מוכז ומכפר
לישראל בלא שיצטערו ביגון ואנחה

אבי אדוני זקני זצוק"ל מזוואלין אמר,
שהפרוש הוא, פי 'יכפר' לשון קניוח
הוא, ובנהג שבעולם המשרת או האומנת
שמקנחת את הילד ורוחצת אותו, לא תדאג
על צערו וכאבו של הילד, אף פי תמרק עורו
ובכה יבכה. אבל לא כן האם, זיהרה היא
ביותר לעשות את הנקיון והרחיצה בדרך רכות
ונעימות.

וזהו שאמר רבי עקיבא, 'אשריכם ישראל
לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם
אביכם שבשמים' (יומא פה:), לא ימסר דבר
הכפור והנקוי ליד עבדיו, לא על ידי מלאך
ולא על ידי שרף ולא על ידי השליח, רק
הוא בכבודו ובעצמו יכפר עליכם ויזרק עליכם
מים טהורים לרחץ ולזפות אתכם.

וכמו האם לבנה הילד, אשר הוא בשרה
נדמה ופרי בטנה, אשר תעשה הנקיון
בזהירות, ומבלי כאב וצער יצא הילד מתחת
ידיה מזכך וטהור, כן 'אשריכם ישראל', פי
'מי מטהר אתכם אביכם' שבשמים, ומבלי כל
יגון ואנחה תצאו מלפניו זכים וטהורים:

**ושמרתם את משמרתי לכלתי עשות מחקות
התועבת אשר נעשו לפניכם (יח ל)**

וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר
בקדש עד צאתו וכפר בערו ובעד ביתו ובעד
כל קהל ישראל (טו יז)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

השליח צבור צריך להזהר מאד לכוון בתפלה

אפשר לרמוז על השליח צבור, דהוא מוציא
הרבים ידי חובתם, צריך לזהר במאד
מאד שיכוון לבו בתפלה מתחלה ועד סוף,
שלא יפנה לבו לדברים אחרים כלל, רק יתן
בלבו שאינו עומד כי אם לפני ה' ואין שום
אדם כלל שמפריד ביניהם.

ועל זה כתוב בהושענות אני והוא הושיעה
נא, דהינו כשיחשב האדם שאין שום
אדם, רק הוא והקדוש ברוך הוא, מבטח
שיושיעו הקדוש ברוך הוא בתפלתו. וזה
הדבר צריך לכל אדם. באמת, בפרט צריך
השליח צבור שמוציא את הרבים ידי חובתם
וסומכים עליו, צריך לזהר בכונת המחשבה
ביותר, דאם לא כן, אין זה מרצה אלא מנאץ
רחמנא לצלן.

והחשב כאלו רק הוא והקדוש ברוך הוא
נמצאים בעולם

וזהו פגנת הפסוק, הוא מדבר על שליח צבור
שהוא במקום כהן, דכמו שזה מכפר
על העם, כף זה מכפר. וצריך זה השליח
צבור שישים בלבו שלא יש שום אדם בעולם
זולתי הוא והקדוש ברוך הוא, וזהו שנאמר
וכל אדם לא יהיה באהל מועד, דהינו כשיבוא
לאהל מועד שהוא בית הפגנת ההתפלל, יחשב
שאין שום אדם ולא שום דבר, דכל לרבות
הדברים האחרים שהם עניני עולם הזה, וצריך
השליח צבור שיחשב שלא יש בעולם לא
אדם ולא דבר זולתי הוא והקדוש ברוך הוא.
וזה צריך לחשב מתחלת התפלה עד סופה,
וזהו שנאמר בבאו לכפר בקדש עד צאתו.

ראשונה שעשאה מתוך חשק ורצון, גוררת ומושכת אותו בעבותות העגלה אל עברה אחרת גם שלא לרצונו.

וזה שאמר ושמרתם את משמרתִי הוא שמירת טהרת המחשבה, כמו ואביו שמר (במחשבתו) את הדיבר, ועל זה דרשו עשו משמרת למשמרתי בגדרים וסגים לבלתי עשות מחקות התועבת, דהתעוב המלפף וגורר אותו, הגם שהוא כחק בלי טעם והרגש, נמשך מתועבות אשר נעשו בגלגול אשר לפניכם, וכששים מחסום לרוחו פנ"ל, אז ישמר מן השמים לבלתי עשות, שלא יהיה במציאות שייכל תעוב זה להעשות על ידו:

שביבי חקי חיים

רבי אברהם חיים משומרי אמנים זיע"א עברות מהגלגול הקודם וכן מה שחטא האדם כרצון גוררים אותו לחטא | על ידי השתדלותו להמנע מלחטא יקבל סיוע משמים

על פי הנודע מהאר"י ו"ל בנסח יהודי אכל אנחנו ואבותינו חטאנו, כי מה לנו לסבל מעשה אבותינו שחטאו ואינם עוד. אף הכונה על גלגול הקודם שהוא אב וראש גלגול זה, עד כאן. **ולפי** זה יש לרמוז במשנה הנ"ל עברה גוררת עברה (אבות פ"ו מ"ב), דהינו עברה שעבר עליה בגלגול הקודם, גוררת אותה גם בגלגול זה לעבר עברה. עוד יש לומר כי עברה

פרשת קדשים

אמר לי שדבר זה מרמז בסוף הפרשה, והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה' אלקיכם ואבדל אתכם להיות לי, על כרחך שבסדר קדשה אני.

ונתלהב [הרה"ק מאמשינאו וצוק"ל] ואמר בשם הרבי ר' בונם ז"ל, קדשתי למעלה מקדשתכם. 'קדשים' – חסר ו', 'קדוש אני' כתיב מלא. 'מקדשתכם', אחר שיתהו קדשים – אז תגדל בכיכול עוד למעלה תורת שמחה אות פט בשם אביו של רבי יוסף לעוונישטיין הרב מסעראצק וצוק"ל]:

קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם (ט ב)

קול מבשר

רבי טמחה בונם מפרטיסחא זיע"א העסוק של עם ישראל בקדשה מקביל לעסוק של הקדוש ברוך הוא | משל נפלא מרב ותלמידים

הרבי רבי בונם ז"ל אמר על דרך משל, ב'חדר' אחד למדו הרבה תלמידים עם מלמד, ולא נודע מי הטוב שבהם. אף כשהמלמד לומד לבדו ולוקח אחד מהם לסיוע, אז מבנים כלם כי ההוא הוא הטוב שבחבורה, ובודאי יש לו לתלמיד זה שמחה גדולה שרבו בחר בו ללמד עמו, כי עוסק עמו באותה סוגיא שנלמדת. כף אמר הקדוש ברוך הוא לבני ישראל 'קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם', שתלמדו אותו שעור קדשה מה 'ש'קדוש אני ה' אלקיכם'.

תוספתו של הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זיע"א על המאמר

האדמו"ר הרב הקדוש רבי יעקב דוד וצוק"ל מאמשינאו כששמע זאת מפני,

איש אמו ואביו תיראו (ט ג)

באר מים חיים

רבי חיים מטשורנוביץ זיע"א

יראת החטא אמתית – הכנה שהחטא הוא רע ונור ומרחק חלילה מהשם יתברך | באור הפסוק 'יראת ה' אלמרכם' על פי משל

איש אמו ואביו תיראו וגו'. נודע שלפי סדור הכתיב הנה צריך לסים תירא בלשון

פרוש שֶהָאִישׁ גּוֹפִיָּה וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְקוֹדֶשׁ אֲשֶׁר בְּרִיף הוּא כְּלָכֶם תִּירָאוּ יְרָאָה אַחַת, שְׂיִבִין הָאִישׁ שְׁלֵא יִהְיֶה יְרָא יְרָאָה אַחֲרַת הַחִיצוֹנִיּוֹת שֶהוּא שְׁטוּת.

רַן יְרֵאת הָאָמֶת מֵה שֶהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יְרָאִים שְׁלֵא יִחַלֶּה בְּנִיחָם עֲבוּר הַעֲבָרָה וְיִתְרַחֵק מֵאִתָּם, אֲשֶׁר זֶה הוּא תְּכַלִּית וְקֵץ כָּל הַרְעוֹת, כִּי בְהִיּוֹת הָאָדָם מְרַחֵק מֵאוּר פְּנִי חֲלִילָה וְנִתְפַס תַּחַת אַחֲזִיּוֹת הַחִיצוֹנִים, מִמִּילָא כָּל רְעוּת שֶבְעוּלָם בְּאִין עֲלִיו. וְעַל זֹאת חֵיל וּרְעָדָה יֵאָחֵז אֶת הָאָדָם אִיף יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ וְיִבְרַח לוֹ אֶל אֲרֶץ אַחֲרַת.

באור 'יראת ה' היא אוצר'

וְלִזְהָ אָמַר הַפְּתוּב 'יְרֵאת ה' הִיא אוֹצֵרוֹ' (ישעיה לג 1), שְׁאוֹצֵר ה' הוּא מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְרֵאת ה' – מֵה שֶׁה' יְרָא בְּזֶה שֶׁיַּעֲבֹר הָאָדָם עַל מִצְוֹתָיו, וְלֹא יְרֵאת הַעֲנֹשׁ שֶׁהִיא יְרָאָה הַחִיצוֹנִיּוֹת הַטְּפָשִׁיּוֹת שֶהוּא יְרֵאת עֲצָמוֹ שְׁלֵא יַעֲנֹשׁ בְּחֵלָאִים רְעִים וְנֶאֱמָנִים אוֹ בְּשִׂאָר עֲנֻשִׁים. ה' יִתֵּן בְּלִבֵּנוּ וּבְלִבְ כָּל יִשְׂרָאֵל לִירָא מִפְּנֵי בִּירְאֵת הָאָמֶת 'יראת ה' וְנִהְיֶה מֵאוֹצֵרוֹ וְיִקְיִם בְּנוֹ וְהִיִּתֵם לִי סִגְלָה אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

וכי תזכחו זכח שלמים לה' לרצונכם תזכחוהו, כיום וזכחכם יאכל וממחרת והגותר עד יום השלישי באש ישרף, ואם האכל יאכל כיום השלישי פגול הוא לא ירצה (יט ה-ו)

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א

כאשר המשיח יפרח לנגן עדן הצדיקים יפרחו אחריו, אך המון העם שדבקו עצמו בכסף וזהב יקשה להם לפרח עמם

או יאמר וכי תזכחו כו' לרצונכם כו' ואכליו כו'. כי השלמים רומזים למדרגות עליונים

יחיד כְּאֲשֶׁר פֶּתַח בְּלוֹשׁוֹן יְחִיד. וְנִרְאָה עַל פִּי הַמְבַאֵר בְּדַבְרֵי הַמְּפָרְשִׁים עַל פְּסוּק 'יְרֵאת ה' אֲלֵמְדְכֶם' (תהלים לד יב), עַל דֶּרֶךְ מִשָּׁל לְאֵב הַמְזֻהֵיר אֶת בְּנוֹ שְׁלֵא יִלְף עַל הַקּוֹצִים וְעַל הַבְּרָקָנִים כִּי יִכְנֹו מַכּוֹת מְרֻדוֹת, וְהִתְיַנּוֹק בֵּן עוֹשֶׂה וְיִרְאָה מִלִּילָף עַל הַקּוֹצִים הַהֵם פֶּן יִכְנֹו הָאֵב, וְיִרְאָה זֹו שְׁטוּת הוּא, כִּי הִנֵּה לוֹ לִירָא יְרָאָה הָאָמֶתִית וְהוּא מֵה שֶהָאֵב יְרָא שְׁלֵא יִלְף בְּנוֹ עַל הַקּוֹצִים פֶּן יִתְחַב לוֹ קוֹץ בְּרַגְלוֹ וְיִכָּאֵב לוֹ מֵאֵד.

כֵּן בְּכָל הָעֲבָרוֹת שֶהַזְהִיר הַבוּרָא יִתְבַרֵךְ אֶת הָאָדָם שְׁלֵא יַעֲבֹר עֲלֵיהָ, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁזֶה קוֹץ מְכָאִיב וְסִילוֹן מִמְאִיר אֶל הַנְּשֻׁמָה אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לִירָאוֹת אֶת פְּנֵי אֲבִיהָ מִפְּנֵי אַחֲזִיּוֹת הַחִיצוֹנִים וְהַקְּלָפוֹת בַּה עַד אֲשֶׁר תִּטְהַר וְתִתְלַבֵּן וְתִצְטַרֵף כְּצִרְף כֶּסֶף. וְהָאָדָם אֲשֶׁר יְרָא מִלְּעֲבוּר הָעֲבָרָה עֲבוּר יְרֵאת הַעֲנֹשׁ דּוֹמָה לִילָד הַנֵּה שֶׁיְרָא מֵהַפָּתָא הָאֵב וְאִינוּ יְרָא מֵעַקֵר הַיְרָאָה אֲשֶׁר בְּעַבְרוֹ הָעֲבָרָה בְּשִׂרוֹ עֲלִיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוֹ עֲלִיו תִּתְאַבֵּל מֵאַחֲזִיּוֹת הַחִיצוֹנִים וְהַקְּלָפוֹת בּוֹ וְלֹא יְרָאָה אֶת פְּנֵי ה'.

והוא פְּרוּשׁ 'יְרֵאת ה' אֲלֵמְדְכֶם', שֶׁאֵלֶּמֶד אֲתֶכֶם לִהְיוֹת יְרָאִים בִּירְאֵת ה', מֵה שֶׁה' יְרָא עֲבוּרְכֶם שְׁלֵא תַחֲלוּ חוֹלַת הַנֶּפֶשׁ וְתִהְיוּ צְרִיכִים צְרוּף וְלִבּוֹן עַד רְאוּתְכֶם אֶת פְּנֵי ה'. וְזֶה נִקְרָא יְרֵאת חֵטָא – שֶׁיְרָא מֵהַעֲבָרָה גּוֹפָה שְׁלֵא תִכָּאֵב נִפְשׁוֹ בְּעַבְרוֹ הָעֲבָרָה, כִּי הִזְהִילָף אִישׁ עַל הַגְּחִלִים וּבְגָדָיו לֹא תִשְׂרַפְנָה כֵּן תִּבָּא אֶל אֲשֶׁת רְעוּהוּ וְגו' (משלי ו כח-כט) כִּי יִתְרַחֵק חֲלִילָה מֵאוּר פְּנֵי ה' עַל יְדֵי זֶה.

באור הפסוק 'איש אמו ואביו תיראו' על דרך הג"ל

והנה נודע מֵה שֶׁאָמְרוּ חו"ל (וזהר ח"ג סא): בְּפִסּוּק 'יִשְׂמַח אֲבִיךָ וְאִמְךָ' (משלי כג כה) דָּא קוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא 'וְאִמְךָ' דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְלִזְהָ אָמַר בְּאֵן אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ,

הזאת הם רוצים גם כן להעשות כן ולפרט ביניהם ואינם יכולין מחמת כבוד משאם גשמיותם שדבקו עצמם בכסף וזהב.

וזה הוא ואם האכל יאכל ביום השלישי, פרוש שגם ביום השלישי יהיה להם אכילה גשמיות, שיקבלו תענוג מאכילתם ומכספם וזהבם, פגול הוא לא ירצה ואוכליו כו' ונכרתה הנפש כו', פרוש כי אף שיתן להם משיח כל חפצם וירצונם, אבל נפשם תפרת ביום ההוא מעם הקדש בעת פריחתו לגן עדן וישארו הם למטה.

מה שאין כן הצדיקים אשר חפצם וירצונם היו תמיד לעבד את הבורא ברוך הוא בשלמות גדול, והלכו תמיד בדבקות גדול עמו ותברך והרגלו בכך כל ימי חייתם ונעשו פלי מוכן לכך, ויהיה להם קל הדבר מאד בביאת משיחנו במהרה בימינו אמן סלה:

ואהבת לרעך כמוך (יט יח)

תניא

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

הדרך להגיע למצות 'ואהבת לרעך כמוך'

והנה על ידי קיום הדברים הנ"ל להיות גופו נבזה ונמאס בעיניו, רק שמחתו תהיה שמחת הנפש לבדה, הרי זו דרך ישרה וקלה לבא לידי קיום מצות ואהבת לרעך כמוך לכל נפש מישראל למגדול ועד קטן.

כי מאחר שגופו נמאס ומתעב אצלו, והנפש והרוח מי יודע גדלתו ומעלתו בשרשן ומקורן באלקים חיים. בשגם שכלן מתאימות ואב אחד לכלנה, ולכן נקראו כל ישראל אחים ממש מצד שרש נפשם בה' אחד רק שהגופים מחלקים. ולכן העושים גיפם עקר ונפשם

וגדולים שהם שלם לבעלים ולמזבח ולכהנים, והם רומזים להצדיק גמור שעושה שלום בפמליא של מעלה וממשיך השפעות לעולם התחתון, וכשאדם רוצה להיות כך צריך פרישות גדול לזה ולא יהיה לו רצון לשום דבר כלל ולא יתאנה כי אם רצון הבורא ברוך הוא וברוך שמו.

וזה פרוש כשתרצו לזכות זכחי שלמים, פרוש לעשות שלום בעולמות עליונים ותחתונים, לרצונם תזכחהו, תזכחו את רצונכם, שלא יהיה להם רצון כלל עבורכם כי אם רצון הבורא לבדו, וכשתעשו כן, ביום זככם יאכל, פרוש שתאכלו הפרות בעולם הזה, וממחרת, שהקורן קצת לעולם הבא בגן עדן בין הצדיקים, תאכלו הוא התענוג הגדול עד אין קץ ותכלית, כאש ישרה שאהבת הבורא תבער בו פאש בוערת לפרח בין הצדיקים שהקדוש ברוך הוא עושה להם נפשים, כי שם לא יהיה אכילה שהיא תענוג גשמי כי אם אהבת הבורא ברוך הוא.

וזהו ואם האכל יאכל וכו', פרוש על פי שכתוב בספרים שלעתידי כשיבא משיח צדקנו קבץ את העם המפוזרים, והצדיקים יהיו סמוכים אצלו תמיד, ואותם אנשים שהתנהגו בזה העולם בגלות כשורה אף לא היה להם שכל של אמת לעבד את הבורא ברוך הוא בכל האפן, והיו אוהבי ממון רק ששמרו עצמם מן החטא לפי שקלם, או משיח מביא אותם אל הים אוקיינוס ופוחת להם האוצרות הגנוזים שם ומלא שם אבנים טובות וכסף וזהב הרבה מאד ונוטלין משם כל חפצם והולכים לביתם ברב בצע כסף והון רב, וכשמשיח פורח לגן עדן בקדשתו הגדולה אז הצדיקים שבדור פורחים אחריו לגן עדן בכת קדשתו ופרישותו הגדולה ואותם אנשים שקבלו טובתם ורצונם באוצרות הזהב כשוראים הגדלה

והרחמנות מבטלת השנאה ומעוררת האהבה כנודע ממה שנאמר 'ליצקוב אָשר פֿדה אַת אַבְרָהָם' [ולא אמר דוד המלך עליו השלום 'תכלית שנאה שנאתים וגו''] אלא על המינים והאפיקורסים שאין להם חלק באלקי ישראל כדאימתא בגמרא ריש פרק ט"ז דשבט [פרק לב]:

שפתי צדיק

רבי פנחס מנחם מפליץ זיע"א

על הגוף מטל לאהב את הנשמה ולא לגרם לה צער וירירה

ואהבת לרעד כמוד. יש לפרש שקאי על הגוף והנשמה, שהגוף יאהב הנשמה שלא תתלכלך על ידי חמדת הגוף, כי אם תבטל הגוף בכל פעולותיו להנשמה להתנהג בדרכי תורה ויראת שמים זהו אהבת שלום, ואם חס ושלום הנשמה נמשכת אחר הגוף, זהו ירידת פלאים שתצטרף הנשמה טבילה בנהר דינור ולא יניחו אותה לעלות תכף ומיד.

אין לשער גדל החשכות וצער שם אם מלבישים אותה בגד צואה, כדאימתא גבי יהושע כהן גדול 'אוד מצל מאש' (זכריה ג, א), וצריך להמיס לבו למה יגרם צער גדול לנשמתו אחר שנמכרה לו כדאימתא בזהר הקדוש משפטים.

גם יש לפרש לרעד על הקדוש ברוך הוא שקורא לישראל רעים דכתיב 'אחי ורעי', כדאימתא בזהר הקדוש (ח"ג ע"א): 'צרות אחי אביך' (ויקרא יח יד) הריא מילה דלא אתעדי לעלמין אקרי רע כמה דאת אמר 'רעד ורע אביך אל תעוב' (משלי כו ט), ניצוץ אחד טוב יש בפנימיות הלב זהו דקותו בהשם ותכרף,

טפלה אי אפשר להיות אהבה ואתנה אמתית ביניהם אלא התלויה בדבר לבדה.

זהו שאמר הלל הזקן (שבת לא.) על קיום מצוה זו זהו כל התורה בלה ואיך פרושא הוא כו'. כי יסוד ושרש כל התורה הוא להגביה ולהעלות הנפש על הגוף מעלה מעלה עד עקרא ושרשא דכל עלמין, וגם להמשיך אור אין סוף בכנסת ישראל דהינו במקור נשמות כל ישראל למהוי אחד באחד דוקא ולא כשיש פרווד חס ושלום בנשמות, דקודשא בריך הוא לא שריא באתר פגים, וכמו שאומרים 'ברכנו אבינו כלנו באור פניך', וכמו שביארנו במקום אחר באריכות.

ומה שאימתא בגמרא (פסחים קיג:) שמי שרואה בחברו שחטא מצוה לשנאתו וגם לומר לרבו שישנאהו. הינו בחברו בתורה ומצות וכבר קים בו מצות הוכח תוכיח את עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות ואף על פי כן לא שב מחטאו כמו שכתב בספר חרדים.

אבל מי שאינו חברו ואינו מקרב אצלו, הנה על זה אמר הלל הזקן הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום וכו' אוהב את הפריות ומקרבן לתורה. לומר שאף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראים בשם בריות בעלמא צריך למשכן בתבלי עבותות אהבה וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה'. והן לא, לא הפסיד שזכר מצות אהבת רעים.

וגם המקרבים אליו והוכיחם ולא שבו מעונותיהם שמצוה לשנאתם מצוה לאהבם גם כן. ושתייהן הן אמת, שנאה מצד הרע שבהם ואהבה מצד בחינת הטוב הגנוז שבהם שהוא ניצוץ אלקות שבתוכם המתהיה נפשם האלקית. וגם לעורר רחמים בלבו עליה כי היא בחינת גלות בתוך הרע מסטרא אתרא הגובר עליה ברשעים.

וזהו שְׁסִים הכתוב **ובשנה** החמישית, על דָּרָךְ דְּכֵתִיב 'כִּי בִּזְהָ ה' צוּר עוֹלָמִים' (ישעיה כו ד), וְדָרְשׁוּ בַּיּוֹל (מנחות כט:) עוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בִּי וְעוֹלָם הַזֶּה בִּזְהָ. וְהֶאֱמַת, כִּי הָאָדָם לֹא יוֹכֵל לַעֲמֹד תְּמִיד בְּדִבְקוּת עֲלִיוֹן, וְצָרִיךְ לְאָכֵל גַּם כֵּן וּשְׂאָר צָרָכֵי הַגּוֹפְנִיּוֹת.

לְכֹן אָמַר **ובשנה** החמישית, כְּשֶׁתְּצַטְרֵף לְשָׁנוֹת עֲצָמֶךָ לְהַחְמִישִׁית, הִינּוּ לְאוֹת ה', לְעִסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה, אֲזוּ תֹאכְלוּ. אֲכָל אֶת פְּרִיּוֹ, שְׂגָם הָאֲכִילָה יַעֲשֶׂה פְרוֹת. עַל פִּי הַנוֹדֵעַ לְאָכֵל, לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים מִהַמְּאָכֵל, אוֹ עַל כָּל פְּנִים בְּכָדֵי שְׂיִהְיֶה לוֹ כַח לְעַבְדוּתוֹ וְתִבְרָךְ שְׁמוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה תִּזְכּוּ לְהוֹסִיף לָכֵם הַבּוֹאֵתוֹ, אָמֵן, וְהִבֵּן:

ושרט לנפש לא תתנו בכשרכם וכתבת קעקע לא תתנו ככם (יט כח)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביהצניא ז"ע א'
'וכתבת קעקע לא תתנו בכשרכם' - עיונות
האדם חקוקים על עצמותיו

אִפְשָׁר לְרִמּוֹ, דְּהִנֵּה יָדוּעַ כָּל עֵוֹן שְׂאָדָם עוֹשֶׂה, הַכֹּל גִּחְתָּם וְנִרְשָׁם בְּנַפְשׁוֹ וּבְעֲצָמוֹתָיו, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ, הֲרָשַׁע עוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים עַל עֲצָמוֹתָיו. וּבִגְזֵן כָּל גּוֹף הָאָדָם הוּא עַל הַעֲצָמוֹת, וּכְשִׁיחִיּוֹ עוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים עַל עֲצָמוֹתָיו, נִמְצָא כָּל הַגּוֹף נֹסֵת וְנֶאֱבָר, שְׁחָרֵי הַעֲמוּדִים שֶׁל הַגּוֹף אֲכָלֵם עֵשׂ.

וזהו שְׂאָמַר **ושרט לנפש לא תתנו בכשרכם**, דְּהִינּוּ אֵל תַּעֲשׂוּ הָעוֹן שְׂגוֹרָם שְׂיִהְיֶה רָשָׁם לְנַפְשָׁכֶם. וְגַם כֵּן הָעוֹן גּוֹרָם עַד שְׂיִכְתָּב עַל עֲצָמוֹתֵיכֶם, וְהָעוֹן הַנִּכְתָּב עַל הַעֲצָמוֹת זֶהוּ סִימָן מִכְּהֵק לְחִבּוּר הַגּוֹף.

וזהו שְׂאָמַר **וכתבת קעקע פתב הגורם לקעקע** כָּל הַבִּירָה, שֶׁהוּא הַגּוֹף, וְזֶהוּ הַנִּכְתָּב

וּבְנִיצוּץ זֶה נִקְרָא רַע', 'כְּמוֹד', הַכְּתוּב מִזְהִיר שְׂיִשְׁמַר אֶהְבֶּה זוֹ שְׁלֹא יִתְרַחַק מִפֶּתַח גְּבוּהָ:

ובשנה הרביעת יהיה כל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלּוּלָיִם לְהוֹסִיף **ובשנה** החמישית תֹאכְלוּ אֶת פְּרִי לְהוֹסִיף לָכֵם תְּבוֹאֵתוֹ אֲנִי ה' אֲלֵיכֶם (יט כד)

דעת משה

רבי משה אלקים בריעה מקודניץ ז"ע א'
על ידי תורה ומעשים טובים מוכח גופו ונעשה
ברמות דיוקן אדם הלעילא. הררכה כיצד
לזכות לכך

נִרְאֶה לְבָאָר, דְּהִנֵּה כְּתִיב וְדַמּוֹת כְּמִרְאֶה אָדָם כו" (יחזקאל א כו), כִּי הָאָדָם כְּשֶׁמִּזְבֵּךְ עֲצָמוֹ מִכָּל תְּאוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, הוּא בְּדַמּוֹת דִּיוֹקָן אָדָם דְּלַעֲלֵלָא, כִּי 'אָדָם' גִּימַטְרִיא מ"ה, כְּמִנֵּן שֵׁם הַיְיָ"ה בְּמֵלוֹי אֶלְפִי"ן. וְעַל יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת וְהַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, נִכְנַע הַיֶּצֶר הָרַע וְהַגּוֹפְנִיּוֹת, כִּי אִם לְהִיּוֹת כְּלוֹ לְהוֹ לְבָדוֹ, מְרַכְבֶּה לְדִיוֹקָן אָדָם, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (קידושין ל:): כְּרֵאתִי יֶצֶר הָרַע בְּרֵאתִי לוֹ תִּבְלִין, וְזֶהוּ הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת.

ובזה נבוא אֵל הַבּוֹאֵר. **ובשנה** הרביעית, כְּשֶׁתְּשַׁנֶּה עֲצָמֶךָ לְהִיּוֹת הַרְבִּיעִית, הִינּוּ מְרַכְבֶּה לְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא, בְּפֶה, בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשֵׂה הַמְּצוּוָה, כִּי 'מְצוּוָה' אוֹתִיּוֹת הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא כִּידוּעַ, מ' צ' בַּא"ת ב"ש - י'ה', אֲזוּ צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלּוּלָיִם, רָצָה לוֹמַר בַּעַת הַתְּפִלָּה אֵינּוּ צָרִיךְ לְחַשֵּׁב כְּלוֹם מַעֲסָקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, אוֹ לְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם, כִּי אִם מֵה שְׂיִסְדּוֹ לִנְוֹ אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה עַל פִּי כְּוִנָּתָם הַקְּדוּשִׁים.

וזהו שְׂפָרַשׁ רַש"י ז"ל אֲחִלְיָה וְהָדָר אֲכִלְיָה, 'אֲחִלְיָה' מִלְשׁוֹן תְּפִלָּה, כְּמוֹ זֵיחַל מִשְׁה' (שמות לב יא), וְרַצּוֹנוֹ לוֹמַר מִתְּחִלָּה תִּתְפַּלֵּל, וְאַחַר כֵּן 'אֲכִלְיָה', הוּא עַת לְאָכֵל.

הוא היה אומר, הכל נתון בערכו, ומצודה פרוסה על כל החיים, התנות פתוחה והתנוגי מקיף והפנקס פתוח והיד כותבת וכל הרוצה ללוות יבוא וילוה, והנבאים מחזירים תדיר בכל יום, ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו

(מ"ט)

לקוטי מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

האדם עצמו דן ופוסק את דינו

ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו. כי שפעתי בשם הבעל שם טוב, כי קדם כל גזר דין שבעולם חס ושלום, מאספין כל העולם אם מספמיין להדין ההוא. ואף את האיש בעצמו שנגזר עליו דין חס ושלום שואלין אותו אם הוא מספם, ואי נגמר הדין חס ושלום.

והענין, כי בודאי אם ישאל לו בפרוש על עצמו, בודאי יכחיש ויאמר שאין הדין בן. אף מטעין אותו ושואלין אותו על פיוצא בו, והוא פוסק הדין ואי נגמר הדין. ובענין שמצינו בדרך המלך עליו השלום בוא אליו נתן הנביא וכו' וספר לו מעשה האורח (שמואל ב יב ו) ענה ואמר 'מי ה' וכו' ואת הפבשה וכו', ואי נפסק הדין על דוד כאשר יצא מפיו.

וזהו ונפרעין מן האדם מדעתו, כלומר ששואלין דעתו. ואף על פי בן הוא שלא מדעתו, כי אינו יודע שהדין הוא עליו. והענין הוא עמק מאד, אף שואלין כל אדם. כי בכל הדבורים וספורים שאדם שומע, ימצא שם דברים גבוהים ורמים, וצריך לזהר בזה מאד, לבלי לגמר הדין עד שישנה וישלש, כי

על עצמות, לפיכך השמרו מן העון. ואם אתרע וחסאתם, חזקו ואמצו ועשו תשובה כראוי כדי שימחה מה שנכתב, וזה משמע ממה שאמר לא תתנו בכס, ודרשינן לה לשתי פנים, האחד כמשמעו, לא תעשו עון שבשכילו יתן בכס ויחק כתבת קצקע, וזהו לא תתנו לא תגרמו שתתנו בכס הרשם.

והשני, אם אתרע שעברתם ונרשם בכס העון, מיד עשו תשובה ולא תניחו אותו הרשם בכס, כי על ידי תשובה כראוי מחה ימחה אותו העון ויעבר והנה איננו, ויזכה פרוש לא תתנו בכס לא תניחו רשום בכס, כמו ולא נתן סיחן' (במדבר כא כג) :

מסכת אבות - פרק ג'

הסתכל בשלשה דברים ואין אתה כא לדי עברה, דע, מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון (מ"מ)

אמרי יהודה

רבי יהודה לייבוש מברענאן זיע"א

באר מדרש פליאה - מפני מה חטא אדם הראשון מפני שראה שמים ולא ראה שלש

שמעתי שיש מדרש פליאה: מפני מה חטא אדם הראשון, מפני שראה שמים ולא ראה שלש, עד כאן, והוא פלאי. ונודע מה שפרש בזה הגאון משפטי' וקע, על דברי חז"ל הוי מסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה, מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, ואדם הראשון היה יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא, לכן לא הסתכל באחד - מאין באת, וזה ראה שמים ולא שלש, עד כאן, ודברי פי חכם חן ושפתים ישק (פרשת בראשית) :

מצה וחמץ עמו בבית, כמו שהיה בפעם ראשון. הרי דבר ברור לפניך כמה שלא אמר אדם דבר מעולם:

הוא סגנת נפשות. והדברים עתיקים, כי יש בזה בענין ספורי דברים עגונים גבוהים (תורה):

עבודת ישראל

רבי ישראל מסוףניץ זיע"א

כפסח שני יוצא כרוז בשמים שהשערים שנפתחו כפסח ראשון ינעלו בעוד שבועה ימים

איאתא בזהר הקדוש ברעיא מהימנא פרשת בהעלותך בדבור המתחיל פקודא שלשים (ח"ג קנג), וזה לשונו: פיון דכנסת ישראל מתעטרא בעטרהא בניסן, לא איתעדיאת כתרך ועטרהא מיעה תלתין יומין, וכל אינון תלתין יומין וכו' מאן דבעי למחמי למטרוניתא יכול למחמי, פרוזא פרוזא כל מאן דלא יכול למחמי למטרוניתא ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעי, אימתי פרוזא פרוזא, בארבעה עשר ליהרא פתיחן, דהא מתמן עד שבועה יומין תרעין מתחילן, מאן וילהלא תרעי ינעלון, עד כאן לשונו.

טעם נשגב לנעילת השערים שתי שבועות קודם חג השבועות

וצריך הענין באור, מפני מה שני שבועות קודם חג הקדוש הלא ינעלון תרעי, ואדרבא כל אשר יקרב הזמן לקדשת הקג מהראוי שפיתחו השערים למחמי למטרוניתא. אלא דיש לומר שפיון דאמרו רז"ל (פסחים א) שואלין ודורשין לפחות ב' שבועות קודם יום טוב מענינו של יום, מסתמא הפלה העליונה מתקשטת בקשוטיה בימים הללו. ולכן ניקח געילת שערים בזמן ההוא, כי אין רשות לאדם לכנס ולא דרך ארץ הוא, וכמו שכתוב בזהר הקדוש [בפרשת פקודי בד"ה ויביאו את המשכן אל משה] על פסוק 'ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו' וכבוד ה' מלא את המשכן וגו' (שמות מ לה), ענין שם.

אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח (מ"ז)

אהבת ישראל

רבי ישראל מסוףניץ זיע"א

באור נפלא על דרך המלצת טוב על ישראל שעל הקמח להיות מקדם לתורה

אמר ו'ל אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח, ואין אנו יודעין איזה מהן קדם. אמנם יש ראיה אשר קמח צריך להיות קדם, כי מבאר בשלחן ערוך חשן משפט אשר אם נכתב בשטר לשלם עד הפסח צריך לפרע בפסח הבא ראשון ולא יוכל לומר אשר פגנתו לפסח משנה הבאה דאם פן אין לדבר סוף.

הוא הדין בנדון דנן, אם תאמר תורה מקדם אין לדבר סוף וגבול, כי התורה הקדושה ארבה מארץ מדה, על פן צריך שמו יתברך להשפיע לעמו בני ישראל השפעת פרנסה טובה מקדם, בכדי שיוכלו לעסק בתורה הקדושה מתוך הרחבת הדעת:

פסח שני

סדור יעב"ץ

רבי יעקב עמדין זיע"א

גלוי מן השמים בטעם קביעת פסח שני ב"ד איר

טעם פסח שני שהקבע באיר, גלו לי מן השמים, לפי שבו בלחה תורה שהוציאו ממצרים (לכן הלינו בט"ו שעדין סערו בו סעודה אחת ממנו בערב ובבקר פסק), לפיכך עד כאן נמשך גם יציאת מצרים ואכילת מצה. ולכן בפסח שני

ואפשר עוד לומר, הגם וננעלין התרעין, כי מבשרי אחזה אלוה, שאין מדרף ארץ להסתכל בשעת הקשיות, מכל מקום כשהצדיק מקטין את עצמו והוא בעיני עצמו אפס ואין בהחלט מחשבתו וקטן בעיני עצמו יש לו רשות לפגס גם בימים הללו. כי מבשרי אחזה, כי לפני הקטן אין בושה לעשות שום דבר, ואדרבא דרף האם להניק לילד ולקשט את עצמה. וכן הענין פשמקטין האדם את עצמו אז כל השערים פתוחין.

וזה הענין נרמז בפסוק אל"ה אופרה, כשאני בא ליום ששה ושלושים בעמר שהוא גימטריא אל"ה, אופרה ואשפכה עלי נפשי, כי אז ננעלו השערים ואיך אעבור בס"ך, ב' סך, ב' רומז לב' שבועות אלו שאז ימי קטנות פנודע. ואז אני צריך להשפיל עצמי ולהקטין, ואז אני בסוד אדר"ם, צרוף א"ם ד"ד, בסוד הניקה, ואז הצרוף אמג"ל, שהאם מגלה את עצמה לפני בנה בתכשיטיה, ועיני בכתבי האר"י, **להבין:**

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

על ידי צעקה והשתוקקות מעומק הלב המשיכו הטמאים דין פסח שני | למוד שיש תקנה לכל בר ישראל בכל מצב שהוא

הנה האנשים שהיו טמאים לנפש אדם, היו אנשים צדיקים, כמו שאמרו בגמרא (סוכה כה). או שהיו מישאל ואלפזן או שהיו נושאי ארוננו של יוסף, והיו פטורין מן הדין מפסח ראשון מטעם עוסק במצוה, ומה להצטם לקרב לפני משה רבנו עליו השלום בצוחה רבה 'למה נגרע' וגו', ומה הנה הגרעון מצדם.

אך צעקתם הנה, כי המה היו משתוקקים מאד לקים מצות הקרבת הפסח בזמנו בתוך כלל ישראל, ועל זה הצר להם מחד שלא זכו לגשת לקדש בתוך כלל ישראל במועדו. ועל זה השיב להם משה רבנו עליו השלום 'עמדו ואשמעה', וכמו שאמרו (ברכות כו:) אין צמידה אלא לשון תפלה, היינו התפללו להשם: תברך מעומק לבבכם על זה, ועל ידי הצעקה והתשוקה שלכם תמשיכו דבר ה' אלי, כמו שהמשיכו ישראל את התורה בלה בגדל תשוקתם, ועל ידי זה 'אשמע מה יצוה ה' לכם'.

וכן הנה, כי פעלו בתפלתם התחדשות הדין מהקרבת פסח שני, המרמז כי יש תקנה לכל נפש מישראל אפילו לטמא ושהיה בדרף רחוקה במזיד שהתרחק עצמו מלגשת אל הקדש, ואפילו הכי עושה פסח שני, וכמו שאמרו (שבת פט:) אם יהיו חטאיכם כשנים הללו שפדורות ובאות מששת ימי בראשית כשילג ילבינו להיות ידונות כזכיות:

אוצרות גאוני הדורות

הסבה שנרב ואביהוא נענשו אף שהיו בני פחות מעשרים

מוכא בזוה"ק (ויקרא דף נו:) שנרב ואביהוא יהיו קטנים, שנאמר "בני אהרן" ולא נרב ואביהוא. ואם כן יש להבין מדוע הם

יידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו (טז א)

בני אברהם חי וצל
בהסתמנתו לספר נרב ואביהוא'

פרשת אחרי קדושים

וּנְרָאָה בס"ד על פי מה שכתבו רבותינו בעלי התוספות הא דהפסיק בקטורת דלפני ולפנים בין שחייטת פר להזאת דמו, דלא ינהג מזיו השכינה בקדוש הקדשים, והינו על ידי שמתמלא מענן הקטרת.

וּבָזָה יתפרש על נכון המשך הפתויבים, בין שפני אהרן מתו משום שנהנו מזיו השכינה כדפרש רש"י בפסוק (שמות כד יא) וְאֵל אֲצִילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, על כן הזהיר עתה שאל יבוא בְּכָל עַתָּה כִּי אִם בַּעֲנַן הַקְּטָרֶת, ועל ידי זה לא יזון עיניו מן הקדש הקדשים.

כַּתַּנֶּת בַּד קֹדֶשׁ יִלְבַּשׁ וּמִכְנָסֵי כַד יִהְיוּ עַל בָּשָׂרוֹ
(טו ד)

באר יצחק

רבי יצחק מאליק זצ"ל

לבישת המכנסים קודמת לכל הבגדים, שנה הלשון ולא אמר 'ומכנסי בד ילבש', והוא על דרך שאמרו חז"ל במסכת יומא (כג:) ש'המכנסים קדם לכל הבגדים, לכן רמז כתנת בד קדש ילבש, ובשעת לבישת הכתנת ומכנסי בד יהיו על בשרו פכר.

וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שַׁעֲרֵי עֲזִים לַחֲטָאֵת וְאֵיל אַחַד לְעֹלָה (טז ה)

מלא העמר

רבי אריה ליב צינץ זצ"ל

תחלת ההשתדלות בשביל הזולת

זָכַר כאן מה שייקח מאת עדת בני ישראל, עד שלא סיים מה שיעשה בקרבנותיו, והוא להישיר לב אנשים, שלא ישתדל אדם עבור עצמו, כי אמר החכם (אבות פ"א מ"ד)

נענשו, והלא מבאר בגמרא שבת (טפ:) שאין בית דין של מעלה מענישים פחות מגיל עשרים.

וּנְרָאָה לבאר בהקדים מה שמבאר בגמרא ברכות (לא:) שפקח ובעל דעת מפלג נענש אפלו אם אינו בן עשרים. והראיה, שעלי הכהן רצה להעניש את שמואל הנביא הגם שהיה רק בן שנתיים ימים, לפי שראה את גדל חכמתו.

וּלְפִי זה מבאר, שאחר שאמר הפתויב "אחרי מות שני בני אהרן", כלומר שהיו פחות מגיל עשרים, הוקשה שאם בן מדוע נענשו, והלא אין בית דין של מעלה מענישים עד גיל עשרים, ועל זה השיב "בקרבתם לפני ה'", והינו שהיו גדולים בדעתם ובמדרגתם עד שהיו קרובים מאד לה', ועל כן "וימתו".

(באדיבות 'מכון חכמי ספרדי' נתיבות)

וְאֵל יָבֵא בְּכָל עַתָּה אֵל הַקֹּדֶשׁ מִכִּית לַפְּרֻכָּת אֵל בְּנֵי הַכַּפְרֹת אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנַן אֲרָאָה עַל הַכַּפְרֹת (טז ב)

ערוגת הנשים

רבי משה גרינוולד זצ"ל

כסוי ענן הקטרת כדי שלא יזונו עיניו של הכהן גדול מקדש הקדשים

פָּרַשׁ רש"י: 'כי בענן ארצה' כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני, ולפי שגלוי שכינתי שם יזהר שלא ירגיל לבוא, זהו פשוטו. ומדרשו, לא יבוא כי אם בענן הקטרת ביום הכפורים, עין שם. וצריך באור מה שנא דפרט הכתוב ענן הקטרת טפי משאר העבודות, הלא אינו ראוי לבוא כי אם בסדר העבודה, כמפורש בזאת יבוא אהרן.

וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם
לכל חטאתם (טו טז)

שלמי תודה

רבי שלמה דאנה זצ"ל

אין אדם חוטא בשונג אלא אם כן חטא תחלה
במיד

הקושיא מבארת דהוה ליה למימר 'ומחטאתם'.
ואפשר על פי מה דכתב הרב שארית
יעקב בסדר פי תבוא, דהיגו טעמא דעגש
הפתיב על השוגג, משום דאין אדם חוטא
בשוגג אלא אם כן קדם לו עון במזיד ונפשו
לא מטהרה, לכך נכשל בשוגג, דהקב"ה אין
מביא תקלה לבהמתן של צדיקים, כל שכן
לצדיקים עצמם. וזה שאמר הפתיב ומפשעיהם,
שגם לכל חטאתם בשוגג, דעל ידי הפשע
שהוא במרד הוא שגם להם שונשלו בחטא
בשוגג, יכפר עליהם ביום הכפורים.

מנחת כהן

רבי חיים חויתיה הכהן זצ"ל

יום הכפורים אינו מכפר על כל הפשעים

יש לדקדק, מדוע בחטאים, שהם השוגגות,
נאמר "לכל חטאתם", ובפשעים, שהם
הזדונות, נאמר "ומפשעיהם", שמשמע שרק
חלק מהפשעים מתכפרים ולא כלם.

ונראה לכאור, בהקדים את דברי הגמרא
ביומא (פה:), שאדם שעובר עברה
ואומר שיום הכפורים יכפר עליה, אין יום
הכפורים מכפר. משמע שאם לא עשה כן
בחשבו שיום הכפורים יכפר, יום הכפורים
מכפר אף שעבר במזיד.

נמצא, שאין יום הכפורים מכפר על כל
הפשעים שנעשו במזיד, אלא רק
על אלו שלא חשב עליהם שיום הכפורים

יכשאו לעצמי מה אני, והעקר שישתדל מה
שבחוקו להישיר לזולת, ויבנה גם הוא ממנו,
ולזה המצוה שישקד על תקנת עדתו מה שהוא
בחק האפשרי, ואז קרבנו יהיה נרצה ביותר
שיכפר בעדו.

ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת
קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן הדם
באצבעו (טו יד)

שיערי שמחה

רבי שמחה בונם סופר זצ"ל

הזאת הדמים אחת למעלה ושבע למטה להליץ
על ישראל שהשאר שבעסה גורם לחטאים

פרש רש"י: 'והזה באצבעו' הוזה אחת
במשמע, ולפני הכפרת יזה שבע,
הרי אחת למעלה ושבע למטה. רמז נפלא יש
בתורת העולה להרמ"א ז"ל (ח"ג פנ"ט), כי רמז
הכהן אשר בא לכפר שהוזה אחת למעלה
ושבע למטה, להורות שרק פח אחד ליצר
טוב, הינו נשמת האדם אשר מושכת את לבו
לאביו שבשמים, ואין ליצר טוב פח אחר
בלעדו. אבל ליצר הרע יש כנגד זה שבעה
פחות למשף ולהוריד את האדם למטה לארץ,
כאשר אמרו בש"ס סכה (נב). שבעה שמות יש
לו ליצר הרע, הקב"ה קראו רע, משה ערל,
וכו', וכל שם מורה על פח אחר שיש ליצר
הרע להחטיא את האדם.

על כן כשבא כהן גדול לקדש לכפר וללמד
זכות על ישראל שהשאר שבעסה מעבב
וגורם לחטא, הוא מזה אחת למעלה ושבע
למטה, והוא רמז נפלא, ודבר גדול גלה לנו
הרמ"א ז"ל בזה. (פר נביים)

פרשת קדושים

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם (יט ב)

מכתב סופר

רבי שמעון סופר

לפרש ממדרגתו וקדשתי כדי להורות לאחרים
דרכי עבודת ה'

פֶּרֶשׁ רש"י קדושים תהיו, הוּוּ פְּרוּשִׁים. כִּי כִּמּוֹ שֶׁהִקְבִּי"ה פֶּרֶשׁ עֲצָמוֹ כִּכְבוֹל מִהַעֲלִיּוֹנִים וּמִשְׁגִּיחַ בַּתְּחִלָּה, כֵּן יַעֲשֶׂה הַצַּדִּיקִים וַיִּפְרְשֵׁוּ עֲצָמָם מִמִּדְרַגְתָּם וַיִּקְדְּשֵׁתָם כְּדִי לְהִתְעַרֵּב בֵּין עַם ה' הַהוֹרֹת לָהֶם דְּרָכֵי ה'.

בינת יששכר

רבי יששכר דב קאהן זצ"ל

שלמות האדם - הליכה בדרך הממצעת

במדרש (ויק"ר כד ט), קדושים תהיו וגו': יכול כְּמוֹנִי, תִּלְמוּד לומר כי קדוש אני, קִדְשִׁי לְמַעַלָּה מִקְדֻשְׁתְּכֶם. אֲפֹשֶׁר לְפָרֵשׁ עַל פִּי מֵה שֶׁכָּתְבוּ בַּסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׂאִינוּ מִדְרָךְ הַשְּׁלֵמוֹת שְׂאָדָם יִלְךְ לְמִדְרָגוֹת בְּהִתְבּוֹדוֹת, וַיִּפְרִישׁ עֲצָמוֹ מִכָּל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִהְיֶה מְעַרְבֵּ עִם הַבְּרִיּוֹת כָּלֵל. אֲךְ שְׁלֵמוֹת הָאָדָם שְׂנִילָךְ בְּדְרָךְ הַמִּמְצָע, לְאָכַל וּלְשָׂתוֹת מֵה שֶׁהוּא בְּהִכְרַח כְּדִי שִׁיְהִיָּה בְּרִיא וְחֹזֵק לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁי"ת לְקַיֵּם בְּכָל דְּרָכֶיךָ דְעָהוּ, וּלְהִדְרִיךְ גַּם אֲנָשִׁים אַחֵרִים לְחֹרֶה, וּבְזֶה יִהְיֶה נִקְרָא קְדוּשָׁה.

זזה פִּנְתַּת הַמִּדְרָשׁ, 'קְדוּשִׁים תִּהְיוּ' וְגו': יָכוֹל כְּמוֹנִי, רְצָה לומר שִׁיתְנַהֵג כְּקִדְשַׁת הַמַּלְאָכִים בְּלִי שׁוֹם הַנְּאֻה גְּשָׁמִית אֲךְ בְּרוּחַנִּיּוֹת לְכַד כְּנָ"ל, 'כִּי קְדוּשׁ אָנִי' קִדְשִׁי לְמַעַלָּה מִקְדֻשְׁתְּכֶם, וְהִינֵנוּ שֶׁהִקְדַּשְׁתָּה שֶׁל מַעַלָּה הוּא בְּאִפְסָן אַחַר שֶׁהוּא כְּלוֹ רִוְחָנִיּוֹת, אֲבָל בְּקִדְשַׁת

יְכַפֵּר, וְלִכֵּן נֶאֱמַר "וּמִפְשָׁעֵיהֶם". אֲבָל ה' חֲטָאִים שְׂפָלָם נַעֲשֶׂה בְּשׁוּגָג, כָּלָם מִתְּכַפְּרִים, כִּי מֵאַחַר וְהוּא שׁוּגָג לֹא שִׁיךְ שְׁעוֹשָׂה כֵּן עַל מִנַּת שִׁיּוֹם הַכַּפּוּרִים יְכַפֵּר, וְלִכֵּן נֶאֱמַר בָּהֶם "לְכָל חֲטָאתָם".
(באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ואל פתח אהל מועד לא הביאו לתקריב קרבן לה' לפני משכן ה' דם יחשב לאיש ההוא וגו' ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים אשר הם זנים אחריהם (יז ד-ו)

זבח השלמים

רבי משה גאלאנטזי זצ"ל

סמיכת אזהרת שחוטי חוץ לעבודת יום הכפורים
ללמד ששליחת שעיר לעזאזל אינו כהקרבנה
לשעירים

סְמִיכוֹת דִּין שְׁחוּטֵי חוּץ עִם קֶרְבֵּן יוֹם הַכַּפּוּרִים, מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים עִם מֵה שֶׁהָאֵרֶץ הִרְמַבִּין ו"ל (טו ח) לְשַׁלֵּל בְּשַׁעִיר דִּהְיוּ מוֹלִיכִים לְעִזְאֹזֶל, שְׂאִינוּ חֵס וְשְׁלוֹם קֶרְבֵּן כְּמִקְרִיב לְשַׁעִירִים, כִּי בִּיּוֹן שְׂמַעְמִיד שְׁגִיחָם לְפָנֵי ה' הָרִי הוּא כְּמִלְךָ שְׂמַצּוֹה לְכַנּוֹ שִׁיתָן עֲצָמוֹת וְגִידֵין לְעַבְדוֹ כְּדִי שֶׁלֹּא יִלְשִׁין עֲלֵיו, עַיִן שָׁם.

וּבְהִכִּי נִיחָא שְׁפִיר שְׂמַךְ אֲזַהֲרַת שְׁחוּטֵי חוּץ שֶׁלֹּא יִשְׁחֲטוּ בַּחוּץ כְּדִי שֶׁלֹּא יִזְבְּחוּ לְשַׁעִירִים, לְהוֹצִיא מִדַּעַת הַטּוֹעִים דְּסוֹבְרִים דְּשַׁעִיר עִזְאֹזֶל כְּמִקְרִיב לְשַׁעִירִים וְיִתִּירוּ לְשַׁחַט לְשַׁעִירִים, לְכַף סְמַךְ וְאָסַר לָהֶם שֶׁלֹּא לְשַׁחַט לֹא לְגִבוּהָ וְלֹא לְהִדְיוּט כִּי אִם פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁחֲטוּ לְשַׁעִירִים, וּמִינַה תִּילָךְ דְּשַׁעִיר עִזְאֹזֶל וְדֹאֵי אִינוּ ח"ו כְּמִקְרִיב לְשַׁעִירִים, אֲלֵא כְּדִבְרֵי הַקְּדוּשׁ הִרְמַבִּין ו"ל.

המקננת צואת ועוון חִבְרו הַנִּקְרָא צוֹאָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ד ד) 'כִּי אִם רַחֵץ ה' אֶת צֹאת בְּנוֹת צִיּוֹן, וְאִם יֵשׁ בּוֹ מֵאוֹתוֹ עוֹן, נִדְבַק בּוֹ קֶצֶת. וְזֶה אוֹמְרוֹ הוֹכַח לְעֶצְמָךְ בַּתְּחִלָּה, הַתְּקוּשְׁשׁוּ וְקוּשׁוּ, וְאַחַר כֵּן תּוֹכִיחַ עֲמִיתְךָ, וְעַל יְדֵי זֶה לֹא תִשָּׂא וְלֹא תִקַּבֵּל עָלֶיךָ חֲטָא.

מִנְחַת יְהוּדָה

רבי בנימין וולף בְּרַצְפֶּלֶד זצ"ל

עצת הכתוב כיצד להוכיח את רעהו

מחביבי הַתְּרוּץ מֵהוֹרֵד בְּרוּךְ יִיטֵלֵשׁ מִקֶּק פְּרֵאנֵי שְׁמַעְתִּי אֲמִירָה נְאֻה, בְּאֵם שֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְהוֹכִיחַ לְאַחֵר, לְמִשְׁלֵי שְׂרוּאָה שְׁזָה עוֹבֵר עַל הַשְּׁחָתַת הַזְּקֵן בְּתַעֲרֵר, יֹאמֵר אֵלָיו אַתָּה פָּרַע לְרַבִּי פְלוֹנִי, וְאֲנִי שְׁמַעְתִּי עָלַי שֶׁהוּא מְגַלֵּחַ בְּתַעֲרֵר וְאֵת כָּל הַזְּקֵן נִסְפָּה, וְאֲנִי אֵין לִי עֶסֶק עִמוֹ וְלֹא יִקַּבֵּל דְּבָרֵי הַנְּאָמְרִים בְּאֵמֶת, לֵךְ אַתָּה אֲצִלוּ וְדַבְּרִיךָ וְדַאִי נִשְׁמָעִים אֲצִלוּ וְאֹמֵר לוֹ אֵיךְ שֶׁעוֹבֵר עַל חֲמִשָּׁה לְאִוִּין.

וְזֶהוּ תּוֹכַחָה מְעֻלָּה לְאִישׁ הַדּוֹבֵר אֵלָיו, כִּי יִרְגִישׁ בְּזָה הַעֲבָרָה שֶׁעָשָׂה הוּא בְּעֶצְמוֹ כֵּן, וְזֶהוּ הוֹכַח, וְאֵיךְ, תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתְךָ אֹמֵר לוֹ.

חֲמֻדַּת יִשְׂרָאֵל

רבי ישראל יהודה קארפונקעל זצ"ל

לא יתלה חטא חברו בחסרונו ידיעה אלא אם יודע ודאי שהוא שונג

נראה לִי עַל פִּי דְאִיתָא (ביצה ל) הַנַּח לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל מוֹטָב שִׁיְהִי שׁוֹגְגִין וְכוּ'. וְעֵינֵי בְּרֵאשִׁי שֵׁם (ס"ב). וְכִבְרֵי הַקְּשׁוּ, דְּלִכְאוּרָה אִם אֲמַרְיֵנּוּ הַנַּח לְיִשְׂרָאֵל, אֲזִי יִהְיֶה בְּטַל הַמְּצֻדָּה שֶׁל 'הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתְךָ'. וְאֶחָד מִן

בְּנֵי אָדָם אֵינוֹ אֵלָא אִם מִתְעַרֵּב הַגְּשָׁמִיּוֹת עִם הַרוּחַנִיּוֹת, וּבְלִבְדֵי שִׁכּוֹן לְבוֹ לְשָׁמַיִם.

בצדק תשפט עמיתך לא תלך רכיל בעמך (ט)

(טו-טז)

בְּנֵין דְּדוּד

רבי מרדכי דוד אלפרט זצ"ל

הזן את חברו לכף זכות נמנע מלדבר לשון הרע

ונראה לִי לְהַסְמִיךְ זֶה לְזֶה, כִּי עַקֵּר לְשׁוֹן הָרַע בָּא אֲשֶׁר דִּן אֶת חִבְרו לְכַף חוֹב, דְּאִם יְדִין אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת בְּוֵדָאִי לֹא יִהְיֶה מְדַבֵּר עָלָיו לְשׁוֹן הָרַע. וְזֶה אֹמֵר בְּצַדֵּק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתְךָ, יִהְיֶה שֶׁתְּדוּן אֶת חִבְרֵךְ לְכַף זְכוּת כְּדֹאִיתָא בְּסִנְהֶדְרִין (בב), וְעֵינֵי בְּרֵשִׁי הָכָא, וְאִם כֵּן יִהְיֶה אֲשֶׁר לֹא תִלַּךְ רְכִיל בְּעַמִּיךָ, דְּאִם לֹא תְדִין אֶת חִבְרֵךְ לְכַף זְכוּת יִהְיֶה אַתָּה הוֹלֵךְ רְכִיל.

הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא

(ט ז)

יוסף אברהם

רבי יוסף סאלתיאל זצ"ל

המוכיח את חברו ויש בידו מאותו עון

פרש הַחֲסִיד כְּמֹהֲרֵי יַעֲקֹב לִיזִיה ז"ל, בְּהַקְדָּמָה מִן הַמַּקְבָּלִים דְּהַמוֹכִיחַ לְחִבְרו וְיֵשׁ בּוֹ מֵאוֹתוֹ עוֹן, נִדְבַק בּוֹ קֶצֶת מֵאוֹתוֹ עוֹן שֶׁל חִבְרו, וּמִשְׁלֵי לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה, לְכָלִי שֶׁמִּקְנַח בּוֹ הַטִּיט וְהַצּוֹאָה, שֶׁבְּעוֹדוֹ מִקְנַח הַטִּיט נִדְבַק בּוֹ בְּכָלִי קֶצֶת מֵהַטִּיט, אֲבָל אִם הַכָּלִי הוּא כָּלִי זֶה כְּמוֹ כָּלִי זְכוּכִית וְכִיּוֹצֵא שֶׁהוּא מִקְנַח הַטִּיט, לֹא נִדְבַק בּוֹ מֵאוֹמָה מִפְּנֵי זְכוּת הַכָּלִי. וְהַנְּמִשֵּׁל יוֹבֵן מֵאֵלָיו, כִּי זֶה הַמוֹכִיחַ הוּא כָּלִי

דְבַר אחר 'לא תאכלו על הדם', לא תאכלו בלא תלמוד תורה שַׁנְדְרֶשֶׁת בַּמִּטָּה פָּנִים, לְכַף תִּקְנוּ בַתְּפִלַּת הַשַּׁחַר תּוֹרָה וּמִשְׁנֵה וּגְמָרָא. רבנו אפרים ז"ל בפרישותו כתיבת יד.

ושרט לנפש לא תתנו בכשרכם (יט כח)

יגל יעקב

רבי חיים מרדכי גוטליב זצ"ל

שעבוד המשת החושים לעבודת הבורא

נראה לי דהנה יש חמשה חושים באדם, חוש הראות והשמיעה והטעם והריח כו', וסימנם שר"ט, וצריך אדם לשעבדם לצרכי הנפש ולחפצו, ולא לצרכי הגוף העכור הנקרא בשר אדם, כמו שפתיב וצננו להניח על היד לשעבד בזה תאוות וכו' עם שאר חושי וכוחותי כלם יהיו משעבדים לעבודתו ותרופ שמו'. וזה שאמר הכתוב **ושרט לנפש חושים הללו השכיכים לנפש**, לא תתנהו בכשרכם לצרכי הגוף.

תורת יחיאל

רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל

שריטת הנפש על פטירת אדם גדול

יש לדקדק דבשריטה נקט 'בשרכם', ובכתבת קצקע נקט 'בכם'. ונראה לפי הגמרא דסנהדרין (סח). כשמת רבי אליעזר הגדול היה רבי עקיבא מכה את בשרו עד שדמו שתי לארץ וכו', עיני שם. והקשו שם בתוספות (ה"ה) איך עשה כן, והא עבר על 'ושרט לנפש' וגו', ותרצו דמשום תורה קא עבדי, תדע דהא אמר 'תרבה מעות יש לי וכו', עכ"ל.

אלמא דוקא על אבדת הגוף הוא דאסרה תורה, אבל על אבדת נשמה שרי,

התרוצים על זה, דאם הוא שוגג אז אמרינן הנח להם לישראל, אבל אם יודע, ויש לתלות שהוא עושה במזיד, אז מחיב להוכיח אותו עד כדי הכאה או כדי נזיפה, כדאימתא בגמרא (ערכין טז:). וידוע ש'חטא' נקרא שוגג (יומא לו:).

וזהו פנות הפסוק 'הוכח תוכיח את עמיתך', ולא תאמר שהוא עושה מחמת חסרון ידיעה, והרי הוא שוגג, ולגבי שוגג אמרינן דהנח לישראל. על זה אמר 'ולא תשא עליו חטא', שאל תתלה בחסרון ידיעה, רק אם אתה יודע בברור שהוא שוגג, וכן משמע מלשון רש"י ז"ל שם.

לא תאכלו על הדם (יט כו)

בן איש חי

רבי יוסף חיים ב"ר אליהו זצ"ל

אכילה לשם שמים

לא תאכלו בשביל להרבות דם בגופכם שהוא בריאות הגוף ולא תכוננו לקיום הנפש, ובזה לא תנחשו שתהיו דומים לנחש אשר עפר לחמו, בן אתם פונתכם בעבור החמר שהוא מתיחס לעפר, אלא תהיה פונתם לברר ניצוצות קדושות מן המאכל שזהו קיום הנפש.

נחל קדומים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל - החיד"א

אסור אכילה קדם אמירת מ"ט ברכות ולמוד התורה

ולא תאכלו על הד"ם, מ"ט ברכות מברך אדם שחרית קדם אכילה, ונטילת ידים לתפלה, ומ"ו ברכות בתפלת השחר, ונטילת ידים לאכילה, וברכת המוציא, הרי מ"ט, ומי שאוכל בלא אחד מהם דמו בנפשו.

חצי אישה, אם כן גם "אישה" אמרה התורה, ולא חצי איש, ומדוע אם אמר 'הרי את מקדשת לחצי' מקדשת? השיבו רבא, שהאומר 'התקדשי לי לחצי' מקדשת, משום שפונתו היא להודיעה שרצונו לשא עוד אישה אחרת, והיא רק 'חצי מנשיו'. אף אם אמר 'חציך מקדשת לי', מאחר שאי אפשר לפרש שפונתו היא שאדם נוסף ישאנה, שהרי אישה אסורה להנשא לשני אנשים, נמצא שפונתו היתה לקדש רק חצי אישה ולכן אינה מקדשת.

ומאחר שעם ישראל קבלו קדושין מה', הרי שאינם יכולים לקבל עוד קדושין מאחר, ואסורים הם בעבודה זרה. וכן פרש רש"י על הפסוק "והתקדשתם" (ויקרא כ. ז), "זו פרישות עבודה זרה". וזהו שאמר הכתוב "והייתם לי קדשים", כלומר, תהיו מקדשים "לי" על ידי קדושין, וכאיש שאומר לאשה 'הרי את מקדשת לי', ומאחר שאי אפשר להיות 'מקדשת למחצה', הרי שאסורים אתם לעבד עבודה זרה, וממילא "ואבדל אתכם מן העמים להיות לי", ולא תהיו כשאר העמים שעובדים עבודה זרה. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

מנושאי הפרשה

מדוע שחיטת קדשים בחוץ נחשבת כשפיכת דם האדם

מגלה צפונות

רבי אליהו הכהן האייתמרי זצ"ל

בשחיטת קדשים בחוץ נכרתת הנפש המגלגלת
בבהמת הקרבן

איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה. ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב

וזה בכשרכם בשביל בשרכם, כמו 'בראשית' בשביל ראשית (רש"י בראשית א א בשם ב"ר), אבל על חסרונו ברוחניות מחמת אבדת נשמה מתר.

והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה' ואבדל אתכם מן העמים להיות לי (כ כו)

בן שלמה

רבי שלמה אשכנזי זצ"ל

עם ישראל מקדשים לה' ככלה

יש לדקדק, שתבת "לי" שפת יתר היא, ודי הנה באמרו 'והייתם קדשים'. ועוד, שהרי אם עם ישראל יהיו קדשים, ברור הדבר שעליהם להיות מבדלים "מן העמים", ולא יזהו צרף התורה הוסיפה זאת.

ונראה לבאר בהקדים את דברי המדרש (אגדה) על הפסוק "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן" (במדבר ז, א), כי הטעם שנאמר "ביום כלות משה" ולא 'ביום השלים משה', הוא כדי ללמד, שביום שסיים משה להקים את המשכן, הנה זה ביום שונקנסת הכלה לחפתה. לפי שבמתן תורה, היו מעין קדושין בין ה' לישראל, שנאמר "וקדשתם היום ומחר" (שמות יט, ט), וכעת חנכת המשכן היו הנשואין, ועל זה נאמר "צאינה וראינה בנות ציון וגו' ביום חתנתו וביום שמחת לבו" (שה"ש ג, יא). "ביום חתנתו", זה מתן תורה, שנתחתן ה' עמם, כלומר קדושין. "וביום שמחת לבו", זה המשכן, שהיה הנשואין.

עוד יש להקדים, את דברי הגמרא בקדושין (ד), אמר רבא, התקדשי לי לחצי, מקדשת. חציך מקדשת לי, אינה מקדשת. והקשה אפ"י, מאי שנא חציך מקדשת לי שאינה מקדשת? "אישה" אמרה התורה ולא

אל פתח אהל מועד, הנה מתתקן ויבא בקרב עמו.

אהל יעקב

רבי יעקב קראנץ זצ"ל - המגיד מדובנא

שפרכת תרופות הנפש כהריגת נפשות

דָם יִחַשֵׁב לַאִישׁ הוּאָ דָם שֶׁפֶךְ וְגו'. ולא יזכחו עוד את זכריהם לשעירם אשר הם זנים אחריהם חקת עולם תהיה זאת להם לדורתם. הקרבנות מביאים בעליהם לידי חיים, כמאמר תו"ל (ילקוט תהילים כה) הנפש החוטאת תביא קרבן ותתפטר. ויבזה נבוא אל הענין, והוא על דרך דמיון, עיר קטנה שנפל באנשיה חלי גדול בר מינן וחלו בה רבים, ושלחו למרחקים אל רופא ממחה ושלח להם רפואות, אף לשעור הצרף להחולים ולא יותר. והנה באין ספק כל חיות האנשים האלה תלויים בשמירת הרפואות, ואם יבוא אחד ויקח פלי מלא רפואות וישפכם ארצה הרי הוא הורג בזה נפש אחד או שנים, שיחסר מהם הרפואות וימותו מחלים, אולם אם שלח רפואות יותר מכדי הצרף, אזי אין השופך אלא בעובר על כל תשחית.

הוא הדבר והוא הענין בהקרבנות שעלו לרצון על מזבח ה', המה היו הרפואות תחלואות הנפש אשר חלה בה החוטא בעברו את פי ה', ועל ידי קרבנו אשר העלה לה' עולה או זבח, נרפאו נגעי לבבו ונסלח לו.

ועל כן הזהיר הכתוב ואמר איש איש מבני ישראל אשר ישחט שור או כשב במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' לפני משכן ה', דם יחשב לאיש שהוא דם שפק, פי הוא ממש כשופך רפואות בחוץ. וזהו מה שכתוב

קרבן לה' לפני משכן ה' דם יחשב לאיש שהוא דם שפק ונכרת האיש ההוא מקרב עמו (וי ג-ה). דע, שעל ידי השחיטה במקום אשר צוה ה', דחינו פתח אהל מועד, כל נפשות המגלגלות בבהמות מתתקנים בנודע, ובזמן שאין מקדש ומשכן, מתתקנים על ידי הכשר השחיטה והברכה והפונה שיש באוכל אותה, בנודע. ובלתי כל זה, נאבדת אותו נפש שנתגלגל באותה בהמה זמן רב, עד שיחזור לכנס בבהמה אחרת.

וזהו פונת הפסוק (ישעיהו יו ג) 'שוחט השור מפה איש וכו', שמתרעם הקב"ה על מעשיהם הרעים היותם בלתי הגונים, ובהיותו פן כשהיו שוחטים השור היה ממש כמפה איש, דכיון שלא היה באותה שחיטה לא ברכה ולא פונה, היו מאבדים אותו הנפש המגלגל שם, ונמצא באמת 'מפה איש', איש ממש, כמו שהארכתי בכל הפסוק בחבור ההפטרות אשר לי.

והנה השוחט בחוץ מקום אשר לא צוה ה', דם יחשב כשופך דם האדם, דכיון שעובר על פי ה', אין כח באותה שחיטה לתקן אותו נפש המגלגלת באותה בהמה, וכאלו שפק דם אותו נפש ממש, וזהו דם יחשב לאיש ההוא דם שפק, כלומר, הטעם דלזה השוחט בחוץ דם יחשב, משום שלאיש ההוא המגלגל בתוך הבהמה דם שפק, דכיון שלא קיים מאמרו יתברך לשחט באהל מועד, לא נתקן אותו נפש האיש המגלגל שם, ונכון.

ותדע, שאמר ונכרת האיש ההוא מקרב עמו, דהנה ליה למימר ונכרתה הנפש החיה, מאי ונכרת, ומאי מקרב עמו, אלא אמר כך להראות האצבע על מה שפרשתי, שנחשב לשוחט בחוץ פאלו שופך דם, משום שלאיש המגלגל דם שפק, ונכרת האיש ההוא המגלגל בבהמה מקרב עמו, שאם היה שוחטה

לפרש הפונה שמתחייב על אבדת עצמו, שגורם לעצמו שמימות על עון זה, ושאינו עון זה משארי עברות שבידו לעשות תשובה, שיתחרט על עונו וישוב להיות כאלו לא עשה העברה, אבל בשוחט קדשים בחוץ לכאורה לא משפחת תשובה, דאם מתחרט הלא בידו לשאל על הקדשו והוי כחלין למפרע ואין חיוב פרת על שחויטי חוץ, אף כשאינו מתחרט ואינו שואל על ההקדש, כמו שכתב בנקדת הפסוק בהלכות חלה שהחייב פרת בשחויטי חוץ אינו רק כשאין רוצה לשאל על הקדשו, דאם מיתשל עוקר למפרע שם הקדש מבהמה זו והוי כשוחט חלין.

בית אהרן

רבי אהרן ביהו זצ"ל

התעלות בהמת הקרבן למדרגת האדם

דם יחשב לאיש ההוא דם שפך. כתב רש"י 'כשופך דם האדם שמתחייב בנפשו, ומשמע לכאורה מזה דזהו עקר טעמו של האסור, שמה ששוחט קרבן בחוץ נחשב כשפיכת דמים, והטעם בזה יש לומר על פי מה שכתבו הראשונים בטעמי הקרבנות דבהמות הקרבן הוא במקום האדם עצמו, שנהחשב כמו שהאדם מקריב את עצמו, דמטעם זה נתעלטה הבהמה בדרגת אדם, ומה ששוחט הקרבן בחוץ נחשב כשפיכת דמים. (קרא' לח"א ס"ב)

למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם זבחים על פני השדה והביאם לה, כלומר על פן הוא נחשב כשופך דם, כי בידו היה לעשותו קרבן לה.

והנה כפי הנחת הפתוב, סוד האזהרה הלזו בנוי על אלדני משפלות המקבלות גם פן על לב אנושי. אבל כל זאת הוא בפי שאין לו אלא קרבן אחד להתכפר בו והוא שחת ארצה, וזבחו בחוץ הרי הוא כאלו דם שפך, אבל מה נאמר בפי שיש לו הרבה בקר וצאן ומקריבן בפנים ורוצה להקריב עוד אחד בחוץ, האמנם כבר איננו כשופך דם, ועם כל זאת הנהירה התורה הקדושה גם על אפן זה במה שכתוב ולא יזבחו עוד את זבחייהם, ירצה, בשגם הקריב דיו בפנים ורוצה להקריב עוד אחד בחוץ גם זה אסור, והוא ענין בלתי מובן, ואיננו אף חק הבורא וגזרתו, ועל פן סימם הכתוב ואומר חקת עולם תהיה זאת להם לדרתם.

(פ"ר נח)

מוגניתא דר"ב

רבי ברוך פרינקל-תאומים זצ"ל

השוחט קדשים בחוץ אין בידו לשוב בתשובה ומתחייב בנפשו על מיתתו

דם יחשב לאיש ההוא דם שפך. ואיתא ברש"י כשופך דם האדם שמתחייב בנפשו. נראה

מעשי צדיקים

ישבו כמה חסידים בבית מדרשו של הרה"ק **רבי יצחק מסקווינא** זיע"א והרהרו בלבם, אם רבי נראה כך עכשו, האירי היה נראה הכהן גדול שעשה את העבודה בבית המקדש.

בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחסאת ואיל לעלה (טז א)

שמעתי מדודי הרה"ק ממאכנובא זיע"א, שבלי יום הפורים אחר התפלה,

האברך סבר שזהו ככל הנראה המשמש של הרבי, נגש אליו ואמר, "הריני מבקש מכם להכניסני לרבי לקבל שלום ממנו", ענהו האיש, "פה אין צריכים לבקש את הרבי, הנה הוא עומד לפניך, שלום עליכם".

בראות האברך שזהו הרבי, נתבלבלו רעיונותיו בחשבו, "הכי זה הוא רבי", ופנה לתור אחר עגלה לחזור לביתו, אך לדאבונו לא נודמנה לו כך שנאלץ להשאר בניישטאט לשבת קדש, לעשות את השבת בצל הגיטער 'וד'.

בלילה בשעת התפלה, ראה את הרבי מתפלל מתוך סדור פשוט כבעל בית רגיל, אחר התפלה אומר 'שלום עליכם', מקדש, עורך סעודה ומברך ברכת המזון. לאחר מכן מספר מעשה למקורביו, ופונה לחדרו לעלות על יצועו.

פנה האברך לאכסניתו בפחי נפש, כלו תמה, הכי כך ראוי רבי להתנהג. בבקר השבת אחר קדוש, ראה את הרבי מצוה שיביאו לו את הספר 'מאור ושמש' שחבר אביו זיע"א, קורא מתוכו תורה בפרשת השבוע, ובהגיעו לראשי תבות, שואל לאחד, "אריה, איך קוראים את זה".

גברה תדהמתו של האברך עד מאד, בפרט בראותו כי חסידים דגולים וחכמים עומדים לפניו כנוס בפני ענק. במוצאי שבת קדש אחר הבדלה, ישב הרבי, עשן מקטרותו, וקבל פתקאות.

מאחר ולא רצה להשיב פני חתנו ריקם, כתב האברך פתקה, והניחה לפני הרבי. הצדיק הביט בה ואמר, "אמרו חז"ל (יומא ב.) 'ביתו זו אשתו', אם כך יכול להיות להפך, אשתו זו ביתו", ויפטרנה לשלום.

הרגיש הרבי מסקוריא במחשבתם, ואמר, "אבי זכרונו לברכה אמר עלי שיש לי נשמת כהן גדול, בבחינת העבור", ואיני זוכר אם אמר שם של איזה כהן גדול, או שתם 'נשמת כהן גדול'. (מציון יסעדר)

והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו (טו ז)

בעיר חמעלניק, התגורר יהודי מחסידי הרה"ק רבי יוסף ברוך מניישטאט זיע"א, המכנה הגיטער יוד, 'היהודי הטוב'. ויהי היום, נפלה אשתו למשכב ונחלשה, ומחלתה גברה עליה מיום ליום עד שהגיעה לספנת חיים.

הפץ החסיד לנסע אל רבו ולהזכירה לפניו, אולם עקב מצבה של החולה, לא היתה לו האפשרות לעשות דרכו לניישטאט. בצר לו, בקש מחתנו שהיה נוסע לצדיק אחר, שישע במקומו לניישטאט אל הרבי, ויזכיר לפניו את החולה למען יברכה ויתפלל לרפואתה.

עשה כך החתו, שכר עגלה ועגלון, ויצא לעבר ניישטאט. כבואו העירה הלך לקבל שלום מאת הרבי. משהגיע לבית, הבחין בחדר החיצון ביהודי לבוש בטלית קטן, על ראשו מגבעת פשוטה, והוא שואל את משרתיו כמה פולין הניחו בקורה לכבוד שבת, כמה חלות אפו, ומה מנין הדגים שנכרשו.

משהשיבוהו המשרתים, כעס עליהם, מדוע הכינותם כמות כה רבה, הרי לא הגיע קהל רב. באמצע דבריו הגיע אדם ובדיו סל מלא דגים, צעק עליו האיש ההוא, 'למה לי רב זבחים', 'לך הביתה, יש לי כבר דגים לשבת'.

בילד, חשתי שחסרה לי אותה נסיעה כדי לבטא את מדת החסידות לאבי, שכן תמיד הייתי לצדו עד שנתן לומר שלא יזהי די מתוך דו. משום כך גברה השתוקקותי, מתי תגיע לידי הזדמנות של נסיעה, ואממשנה.

לפעמים חשבתי שאולי אסע בערב שבת ברקבת אל מחוץ לגור ואחזר, כדי לערוך נסיעה. אולם הבנתי שזוהי נסיעה מזדמנה, דבר שלא יתרום מאומה לעבודת ה'.

עד שהגיעה ההזדמנות המיחלת, באותה תקופה היה אבי באוטוואצק, ואני שהייתי במשך השבוע בגור, כדי לא להפסיד את הלמוד עם המלמדים הקבועים שלי. היה עלי לנסע לקראת שבת לאוטוואצק, אל אבי.

נסיעה זו נחשבה אצלי כמוצא שלל רב, עליתי על הרקבת נרגש כלי, ומצאתי את עצמי עומד על יד אב ובנו או סב ונכדו, שחזותם הוכיחה עליהם שאף הם נוסעים לאבי הרבי, ויעדם הוא אוטוואצק, הצטרפתי אליהם בטבעיות, והייתי און לשיחה שנערכה ביניהם.

שמעתי את המבגר אומר ברצינות לצעירי, "דע כי בבאך לערוך נסיעה אל הרבי הקדוש, מתלונה היצר הרע לנסיעתך, ומנסה לטמון לך פח". עוד אמר לו את האמרה הקודמת שהזכרנו, שהיצר הרע, ה"בעל דבר", מתלונה ומשתתף בכל פעולה טובה.

שאל הילד בתמימות ובבהלה, "מה עם ה'קוויטל', הפתקא שהכנתי בעמל רב להכניסה אל הרבי, הרי הוא נכתב בקדשה ובהכנה רבה, על מנת להכנס לקדש פנימה, הכי גם לפעילות זו היה הבעל דבר שתף. והמבגר ענה, "אכן כך".

האברך פליאה דעת ממנו ולא הבין כלל דברי הרבי. בבקר יום ראשון מהר לשוב לעירו, בהגיעו, נשא את עיניו וראה מרחוק את בית חתנו, וקבוצת אנשים עומדים סביבו. התעצב האברך אל לבו, בחשבו שבודאי מתה עליו חמותו והקהל נתאסף לקונה.

לשאלתו, "מדוע הנכם עומדים כאן", ענו לו, "תרתי תמייה אישתעי אינשי, לפתע נפל כהל חזק ויצבי מבית חותנך, ובאותו רגע, התחזקה חמותך ונרפאה לחלוטין".

שאלם "מתי ארע כל זאת", השיבוהו, "אמש, אחר הבדלה". פצה האברך את פיו ויקרא, "כמה גדולים דברי חכמים, מה נורא הגיטער יוד, אין זה כי אם איש אלקים. הוא אשר הפך ואמר אשתו זו ביתו, על די זה הבית נחלש ונחלה, ועקרת הבית נתחזקה ברב אונים והחלימה.

נמצאת אומר, "הבית זה חליפתה, זה תמונתה, זה כפרתה, והיא תכנס ותלך לחיים טובים ארכים ולשלום". אז הבינו הכל כי אוקמיה לגברא אחזקתיה, ואיגלאי מלתא למפרע כי אין להרהר אחר אותו צדיק, כל מעשיו וכל דבריו אמת וצדק. (ספורי נפלאות מגדולי ישראל)

נתן אהרן על שני השערים נרות נזקל אחד לה' ונזקל אחד לעזאזל (טז ח)

ספר הרה"ק הפני מנחם זיע"א, בן אחת עשרה וחצי שנים הייתי באותה תקופה, ותמיד קנאתי באותם בני תשחרת שהגיעו 'נסיעה' אל אבי הרה"ק האמרי אמת זיע"א, אחר מאמצים מרבים.

השתתק הצעיר לכמה דקות כשהוא נרעש ונפחד, ואז שאל, "אם כך, אולי אין זה ראוי שאכניס קויטל כזה לרבנו הקדוש", השיבו המבגן "להפך, הכנס את הקויטל, ואל תדאג, הרבי הקדוש יקרא רק את הקויטל שלך".

אמר להם, "ייתן בני עממיא לשלם", הינו, "שלום לכם בני האמות", לפי שהיו שמעיה ואבטליון בני גרים, ונתפנו לבזותם על מוצאם הנחות, לעמת מוצאו המיחס. ענו לו שמעיה ואבטליון, "ייתן בני עממיא לשלם דעבדי עובדא דאהרן, ואל ייתי בן אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן".

הינו, אכן לנו מגיעה ברכת השלום בהיותנו עושים עובדא דאהרן כדברי רש"י על אתר, שהיה 'אוהב שלום ורודף שלום', ואלו לבנו של אהרן לא מגיעה ברכת השלום, מאחר שאינו נוהג כעובדא דאהרן, מסתבר שענו לו כך ביום כפור, כדי שהצבור ילמד שכך אין מדברים.

בספרים חסידיים נאמר פשוט נוסף על מהי 'עובדא דאהרן', עבודת הכהן בפעל אכן צריכה להעשות לפני ולפנים, על ידי כהן גדול מיחוס בלבד. אולם יש חלק נוסף, של העלאת העבודה לריח ניחוח אשה לה, להביא את הדברים שיעלו כראוי לשמים, זאת עושים דוקא הצדיקים, גם אם הם נמצאים מחוץ לבית המקדש.

שמעיה ואבטליון הם אלה שעשו את עבודת היום באותו הדור, את העובדא דאהרן. הכהן הגדול הוא הידים של כל ישראל, אולם שמעיה ואבטליון הם המוח והלב, הם הדחילו ורחימו, והם מביאים את הפרחא לעלא.

הצדיקים האמתיים לוקחים את העבודה בפעל של בני דורם, בוררים את החלק הטוב, ומעלים אותו לכתרו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

החלפי הדברים הללו עשו עלי רשם עצום, כשפגשתי את אחי הרה"ק **הבית ישראל** זיע"א, ספרתי לו בקצרה שכך שמעתי מאחד החסידים בדרך, ושאיתי אם הדברים אכן נכונים. ענה לי הבית ישראל בדרך בקדש בקצור, "טוב מאד אמר, כשתגדל תבין".

הרי שיש לי הסכמה מאחי הקדוש שאוכל להבין עמקם של דברים. למעשה מבארים דברי החסיד על ידי מקור מפרש בש"ס, על פי המופיע **בעבודת ישראל** להרה"ק **המגיד מקונויץ** זיע"א, ומרמז גם בדברי **האור החיים הקדוש** זיע"א בפרשת אחרי מות.

הגמרא מספרת במסכת יומא (א:), מעשה בכהן גדול שלא היה ראוי אלא שנתמנה על ידי כסף, לאחר גמר עבודתו ביום הכפורים, יצא מבית המקדש ופגש את שמעיה ואבטליון יוצאים מבית מדרשם עם צבור גדול של מלויים.

ככל הנראה היה לצבור החסידים חוש ריח מפתח, והם ידעו שעדיף להיות במחיצתם של שמעיה ואבטליון, ולא במחצת הכהן הגדול על אף היותו עובד עבודת הקדש בבית המקדש.

חלשה דעתו של הכהן הגדול בראותו את הצבור הקדוש המלוה את שמעיה ואבטליון, ומזה גופא מוכח שאותו כהן גדול לא היה ראוי לעבודתו, לו היה ראוי, לא היה חורה בעיניו הפבוד שמזבילים הזולת.

זכר הפהן אשר ימשח אתו ואשר ימלא את ידו לכהן תחת אביו ולבש את בגדי הכהן בגדי הקדש (טו לב)

אנשי עיר שהתלבטו בענין הרבנות בעירם, הגיעו לפני הרה"ק **רבי ישכר דב מבעלזא** זיע"א והציגו לפניו את ההצעות העומדות על הפרק, הם לא ידעו להכריע במי מהם לבחור, וקשתה עליהם ההכרעה בין המעמדים.

התענין רבי ישכר דב בענין ידיעת התורה שלהם, ונמצא ששניהם שווים. שאל אודות יראת השמים שבהם, ונמצאו גם כן שניהם מכונים, אחר שאל האם האחד מופיע בלבוש החסידי יותר ממשנהו, והשיבו בחיוב.

הכריע רבי ישכר דב לבחור בו, והוסיף שהדבר נרמז בתורה בפרשת אחרי מות, דכתיב שם **זכר הפהן אשר ימשח אתו אשר ימלא את ידו לכהן תחת אביו ולבש בגדי הכהן בגדי הקדש**, מבאר רש"י ז"ל, **לכהן תחת אביו**, מלמד שאם בנו ממלא את מקומו, הוא קדם לכל אדם.

דיקן הרבי והקשה, **"מדוע לא נתפרש באיזה פרט הוא ממלא את מקום אביו, אלא שהדבר מבאר בהמשך הפסוק, ולבש בגדי הכהן בגדי הקדש"**, בשל העבדה שהוא ממשיך ללבש בגדיו על טהרת הקדש, הוא קדם לכל אדם למלא את מקום אביו. (אגרא דבי הילולי)

פרשת קדשים

לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלקיך אני ה' (יט יד)

בבית מדרשו של הרה"ק **רבי ישכר דב מבעלזא** זיע"א, העסק שמש שירש את

אחת העבודות המכריעות ביותר בבית המקדש ביום הקדוש, היתה הגורל על שני השעירים. לקחו שני שעירים שווים לגמרי, במקוה ויבדמים, העמידו את שניהם בשנה ממש, והלהו הגדול שם על שניהם פתקאות, פתק אחד לה, ופתק אחד לעזאזל.

השעיר לעזאזל היה שיף לגמרי לסטרא אחרא, והוא נשא עליו את כל עונות בני ישראל לעזאזל המדברה. היתה בדבר זה עבודה גדולה עד כדי כך שהמשלח את השעיר לא הוציא שנתו, והנה עבודת הבחירה בין שני הקויטלאף, הטלה על העביד עובדא דאחרון, הם הצדיקים שעבדי עובדא דאחרון, עושים את עבודת הפנה הפנימית, ותפקידם לברר בין הקויטל לה לבין הקויטל של השעיר לעזאזל.

זהו המקום לאותה אמרה עמקה, וזו הפונה בענין כתיבת הקויטל. לפעמים מכניס הכותב מחשבות זרות בכתובה, כדי להראות טוב בעיני האחרים, בעיני עצמו, או בעיני הרבי, את כל זאת רואה הרבי. ה"בעל דבר" יכול להגיע עד לחדרו הקדוש, אבל שם, כשהרבי הוא אמת, הוא כבר רואה מה לה' ומה חלילה לא. (ממשנתו של ר' גודל)

ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הכהן אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם (טז נג)

ספרה בתו של **החתם סופר** זצ"ל, לאבי היו שלש טליתות עמן התפילל. מדי חדש היה צריך לכבס אחת מהן, היות ומרב הדמעות ששפף אבי זצ"ל בתפלתו, היתה הטלית מכתמת כלה. (עולמו של אבא)

לא כל שכן. ומהשמשות יש לו פרנסה קבועה, על כן מוטב עבורו שלא ימכר את השמשות, הנה עלי לענות לו מה שהכי טוב בשבילו". (אגרא דבי היוליא)

לא תשנא את אחיך בלבבך (וי יז)

מעשה באדם שנתפס בדבר עברה בערב שבת בין השמשות, חברו עליו אנשי לעלוב במקלות, וחקצו לעשות בו שפטים כראוי לו. הנה נמלט על נפשו מפני ההמון, ויבחר לברח לעבר בית מדרשו של הרה"ק **רבי דוד מלעלוב** זיע"א.

לא ההינו התושבים לפרץ לבית המדרש, ועמדו נזעמים מבחוז. רבי דוד מצדו קבלו במאור פנים כראוי לזרעו של אברהם אבינו, הושיבו אל השלחן, ועמד לשמשו. הביא לו חלה ודגים, עד שאכל כשבעו.

נכנסה הרבנית וקבלה בפניו, "לזה אתה מאכיל, הבט וראה איך בגי העיר צרים על הבית כדי לתפסו ולעשות בו שפטים". ענה לה רבי דוד, "דעי, אם יהודי הנתון בשבי היצר, נמנע רגע אחד מלעבר עברה, כדאי הוא כל הנספ ונהב שבעולם".

מעצמו תבע רבי דוד עבודה תמה עד פלות, ברם, את הזולת דן לכך זכות לפי מה שהוא, אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו'. וכך פגש את הפסוק 'לא תשנא את אחיך בלבבך', כלומר, אם ראית שחברך נכשל בדבר שלבך סולד ונוקע ממנו, אל תשנא אותו על שאין לו את לבך שלך. (שולחן בוסטון ע"פ קודש היוליים)

משרת השמשות בחזקה מאביו. הנה הנה אדם קשה לב, אשר כל סובביו סבלו ממנו בקביעות, ואף רבי ישכר דב עצמו, לא נוה ממנו נחת.

דברו בני הבית עם רבי ישכר דב אודות השמש שאין דעת הבריות נוטה הימנו. אמר הרבי, "אם אפשר הנה לקנות ממנו את החזקה בכסף, הנה טוב מאד".

החלו להפציר בשמש שיאות למכר את השמשות, ותמורתה יקבל תשלום הגון עדיה באפשרותו למצא את פת לחמו בלא לעבד כלל, אף הנה לא נענה להצעה המפתה, הוא ראה בשמשות פרנסה טובה ומקבדת.

מאחר וגברו עליו ההפצרות, ואף הוא עצמו הכיר בכך שהצבור אינו שבע רצון ממנו, אמר שלל לשאל את פי הרבי האם למכר את השמשות. בני שיחו שמחו על הרעיון, סברו שהרבי יעץ לו למכר את חזקת השמשות, שכן הרבי עצמו הוא אשר הצייע את הדבר.

נכנס השמש אל הרבי, לשאל כדת מה לעשות, ורבי ישכר דב ענהו קצרות וברורות, "חזקה לא מוכרים". השמש יצא מאת פני הקדש, והודיע זאת לבני המשפחה.

כשנוצרה ההזדמנות המתאימה לשאל את הרבי לפשר התשובה, ענה להם, "יהודי המגיע לשאל לדעתי, עלי לומר לו מה שטוב ביותר עבורו. כשהנה שאל אם למכר את משרתו וחזקתו, התישבתי בדעתי, הגם שרוצים להעניק לו כסף, מי יודע אם הסכום הזה יספיק לצרכיו.

ובכלל, מהיכן ישיג עבודה אחרת, אם אף לשמשות אינו ראוי, ולעבודה אחרת

לא תזרע בלאים ובגד בלאים שעטנז לא יעלה עליך (וי"ט)

בעיר אפסא התגורר חטט עני אשר היה יוצא ונכנס בבית הרה"ק **האויב ישראל** זיע"א, ותדיר התאונן לפניו על מצוקת עניו. יום אחד נכנס לרבי בשמחה גלויה, וספר כי הקדוש ברוך הוא רחם עליו, ויש לו מעטה פרנסה ברוח.

אורי פני הרבי למשמע הבשורה, "מה מקור פרנסתך", שאל, ספר החטט ששליט העיר מכר את הכפר שבפאתי העיר לאדון אחר, והאדון החדש מזמין אצלו את כל בגדיו, לפיכך רוחיו נאים מאד.

אחר מספר ימים נכנס החטט לבית הרבי, והודיע שהאדון החדש הוא יהודי מומר. שלחו הרבי לאמת את השמועה, משהתברר למעלה מכל ספק שאכן מומר הוא, אמר לו הרבי, "גורני עליך שלא תתפר לו בגדי שעטנז בשום אפן", והחטט הבטיח לקיים ההוראה.

לא עבר זמן רב, האדון החדש שלח לקוראו לאחזתו, ונתן בידו בד יקר, ממנו יתפור בגד מפואר לכבוד יום הולדתו הקרוב. כשהחל החטט בעבודתו, גלה לפליאתו שהבד הנו שעטנז גמור, ולא ידע לשית עצה בנפשו.

מספר ימים חלפו, אף החטט עדין לא התחיל בתפירת הבגד. הגיע לביתו האדון בעצמו, ושאלו האם כבר תפר את הבגד, והוא מחריש. כעס האדון ואמר, "הלא יום הולדתי ממשמש ובא, אם איני בכוננתך לתפר את הבגד מדוע לא הגדת לי, הייתי נוהן את האריג היקר לחטט אחר".

נבהל החטט והתנצל, "אדוני, אינני אשם, הרב צוה עלי שלא אתפר לך בגד שעטנז".

פנה האדון בשצף קצף לבית הרב ואמר, "מדוע אמרת לחטט שלא יתפור את הבגד ליום הולדתי".

אמר לו הרבי בנעם, "חז"ל אמרו (סנהדרין מד.), 'ישראל אף על פי שחטא, ישראל הוא', לכאורה קשה להבין, האם יאמר אי מי שאם יהודי נכשל וחסא באיזה חטא, כבר איננו ישראל, שהיו צריכים לומר שאף על פי שחטא, עודנו ישראל.

אלא דע ידי, חז"ל דברו בעקור על חטא שחושבים שהוא מוציא מגדר ישראל, הינו כשיהודי ממיר את דתו וכבר אינו רוצה להיות חלק מישראל, עליו אמרו חז"ל 'ישראל אף על פי שחטא, פרוש שחטא בכך שלא רצה להיות ישראל, אף על פי כן, 'ישראל הוא', והמרת דתו אינה מועילה לו.

על כן הגם שאתה מומר, חז"ל העידו וקראו אותך בשם ישראל, על כן צויתי על החטט שלא יתפור לך בגד שעטנז, דבר האסור על כן ישראל".

כשמע המומר את הדברים שנאמרו ברב מתקוות וקדשה, פרץ בככי ואמר, "רחם עלי רבי ומורי, לא ידעתי עד כמה אוהבת התורה את נפשו של איש ישראל, שאף כשהשתמד ופנה ערף לדת ישראל, קוראים אותו עדין בשם ישראל".

הורהו הרב דרך תשובה, וצוהו לנסע למדינה אחרת בה ישוב לקים תורה ומצוות, הלה עשה כדברי ה"אויב ישראל", ונעשה בעל תשובה גדול. (סיפורי נפלאות מגדולי ישראל סיפור י"ד)

אני ה' אלקיכם (יט לו)

מבית יהודי נכבד, בעל בעמיו שהיה מקורב ביותר להרה"ק **האמרי חיים** זיע"א, נגנב סכום כסף גדול. החשד נפל על המשרתת היהודיה שהעסקה במשק הבית, בהיותה האדם הזר היחיד שנכח בבית.

המקרה הובא בפני האמרי חיים, ובדיון שנערך שנה העשיר את טענותיו. לא חס האמרי חיים על כבודו של הגביר, ואף שהיה מבגר ממנו, והיה ממקורביו, גער בו בתקיפות באמרו, "הנני דורש ממך שההו שאלך יהיה הו, והלאו שאלך יהיה לאו, בל תשנה מדבורך".
(מאיר החיים)

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך (יט לב)

ספר רבי יהודה צדקה וצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף. בשעה שהצטרף גיסי **רבי סלמאן אליהו** וצ"ל לנוח מעט בין למועד ללמוד, מתישב היה בפתח בית המדרש, וקם לפני כל תלמיד מתלמידי הישיבה שנכנס פנימה (עי' ברכות כח. עירובין כח.). לא חס היה על כבודו, והיה מכבד ומיזקר אף את התלמידים שבאו זה עתה לישיבה. (אבירי בבל)

מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם

מלוה מלכה

ספורים מהבעל שם טוב והלמדיו

הביט החסיד סביבותיו בחסר אונים, לפתע ראה לנגד עיניו בית שבחלונותיו נראה אור. בכחותיו האחרונים קרב לעברו, אזר עז, ונכנס פנימה. לשמחתו ראה במקום תלמידי חכמים המסבים סביב שלחן גדול, ועוסקים בתורה בהתלהבות.

שמח החסיד לקראת הזדמנות זו, שרגליו הוליכוהו למסבה של תלמידי חכמים, מששבה רוחו אליו, הטה אָזנו לדברי הלומדים, והנה דברי התורה היוצאים מפייהם טובים וישרים המה, נכונים ונכחים.

ברב התרגשותו, אמר להם בפה מלא כי חדושי תורתם הנם אמתיים ומשמחי לב, אחרי כן פנה לאחד החסידים לתת תנומה

אחד מחסידי הרה"ק **רבי זאב וואלף מזוטמיר** זיע"א, שהיה תלמיד חכם ובעל מדרגה, נסע בליל מוצאי שבת קדש לרבו, כמנהגו מימים ימימה, לשהות במחצתו בסעודת מלון מלכה.

היה זה בימות החרף, בחוצות התחוללה סערה, פתיתי שלג כסו את הדרך. סטה החסיד מהדרך הסלולה שטשטשה בשל השלגים, ולא עלה בידו בשום אפן למצא את הנתיב המוביל לבית רבו.

הוא תעה בדרך במשך שעות אחדות, עד כי אחר את מועד הסעודה, וכל מאויו היו אף לנוח מעט מטרח הדרך, לתת תנומה לעיניו, ובעקר לחמם את עצמותיו, מאחר וקח שהוא עומד לקפא מקור.

בשמייע החסיד דבְּרִי הַרְבֵּי פֶרֶץ בְּבָבִי מַר, וְחָלָה אֶת פְּנֵי הַרְבֵּי שְׂיָרְחָם עָלָיו, וַיִּוְצִיאֵנוּ מֵעִמְקֵי הַקְּלָפוֹת. מוֹכֵן הוּא לְצִיֵּית לְכָל אֲשֶׁר יִגְדֹר עָלָיו הַרְבֵּי. עֲנָהוּ הַרַה"ק רַבִּי זָאב וְוֹאֵלֶף מִזְטוּמִיר זִיע"א, "אִין לֶךְ עֲצָה אַחֲרָת, כִּי אִם שְׂתַלְּךָ אֱלִיָּהֶם בְּשַׁנִּית, וְתֵאמַר לָהֶם בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן, אַתֶּם טְמֵאִים, וְתוֹרַתְכֶם טְמֵאָה".

"הלא זִיקוּנִי, וְלִגְזִירִים קָרְעוּנִי" אָמַר הַחֲסִיד, "אִין לֶךְ דְּרֹךְ אַחֲרָת", עֲנָהוּ הַרְבֵּי, "אִם תִּרְצָה לְהַמְלִיט מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים וְלִהְכַנֵּס לְרִשׁוֹת הַקְּדָשָׁה, מִכְרַח אַתָּה לְמִסַּר נַפְשְׁךָ עַל זֶה".

החסיד שָׁהִיָּה בְּעַל מִדְרָגָה, הַחֲלִיט לְמִסַּר נַפְשׁוֹ כְּדִי לְהַצִּיל אֶת נַשְׁמָתוֹ. בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הַבָּאָה נָסַע בְּאוֹתָהּ דְרֹךְ אֶל הַיַּעַר, וּבִהֲגִיעוֹ אֶל הַבַּיִת, מָצָא אֶת הַזְּקֵנִים הַלּוֹמְדִים, וְהֵם כְּמַכְרִים וְתִיקִים נִגְשׁוּ אֵלָיו, בְּרוֹחוֹהוּ בְּ"שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם" בִּידִידוֹת רַבָּה, וְהֲצִיעוֹ לוֹ לְהַקְשִׁיב לְדַבְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁבְּרַצוֹנָם לְהַשְׁמִיעַ בְּפִנְיָו.

"טמאים הַנָּכֶם, וְתוֹרַתְכֶם טְמֵאָה", הִפְסִיק אֶת דְּבָרָיָהֶם בְּקוֹל גְּעֵרָה, אֲף יֵצְאוּ הַדְּבָרִים מִפִּי, וְכֻלָּם הַתְּנַפְלוּ עָלָיו וְאָמְרוּ לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּלָה.

"אם תַּעֲזוּ לְהַרְע לִי, אֶתְלוּנִי עֲלֵיכֶם לִפְנֵי רַבִּי", זָעַק בְּקוֹל גְּדוֹל. נִגַּשׁ אֵלָיו מְנוּהֵיגֵם, וַיִּשְׁאַלְהוּ "מִי הוּא רַבִּי", "הַרַה"ק רַבִּי זָאב וְוֹאֵלֶף מִזְטוּמִיר", עֲנָה הַחֲסִיד.

צנה רֵאשׁ הַחֲבוּרָה לְחַבְרֵי לְהַבִּיא לִפְנֵי אֶת סֵפֶר הַזְּכוּרוֹנוֹת, לְבַדֵּק הֵאֵם נִמְצְאוּ בּוֹ דְבָרֵי תוֹרָה שֶׁיֵּצְאוּ מִפִּי הַרַה"ק מִזְטוּמִיר, וַיִּבְקְשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ. "אִם יֵשׁ לוֹ רַבִּי כְּזֶה, אֲשֶׁר אֲף דָּבָר תּוֹרָה שְׁלוֹ לוֹ לֹא עֵבֵר לְרִשְׁתּוֹנִי, הַנִּיחוּ לוֹ", פָּסַק אֶת דֵּינּוֹ וְשָׁלַח אֶת הַחֲסִיד לְנַפְשׁוֹ. (אִישׁ הַפְּלֵא)

לַעֲפַעֲפֵיו וְלִהְחַלִּיף כַּח. לְמַחֲרַת עִם בְּקוֹר מָצָא אֶת הַדְּרֹךְ הַנְּכוּנָה, וְשָׁב לְבֵיתוֹ.

במוצאי שַׁבַּת הַבָּאָה, הַתְּפִלָּא עַל תּוֹפְעָה מְעַנִּינָת שְׁלֵא הַרְגַּל בָּהּ כָּלֵל וְעָקוֹר, הוּא הַרְגִישׁ מֵהַפְּכָה בְּקִרְבוֹ, תַּחַת אֲשֶׁר בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבַּת קָדֵשׁ הָיָה לְבוֹ בּוֹעֵר בְּאֵשׁ קָדֵשׁ לְנִסֵּעַ לְרַבּוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְהָיָה מִצְפָּה בְּכִלְיוֹן עֵינָיִם מְתִי תַגִּיעַ הַעֵת בָּהּ יוֹכַל לְחַזוֹת בְּפִנֵּי קָדֵשׁוֹ, הַפְּעַם אַחֲרָתוֹ קָרִירוֹת נוֹרָאָה, לְלֹא כָּל הַתְּלַהּבוֹת וְקוֹשֶׁר לְרַבּוֹ.

הוא הַצְּטַעַר עַל כֹּף, אֲף מָצָא נַחַם לְנַפְשׁוֹ בְּאָמְרוֹ, אוֹלִי זוֹ תּוֹצָאָה מֵהַמְּכַשׁוֹל שֶׁאָרַע לוֹ בְּשַׁבּוּעַ שְׁעֵבֵר, עַת תַּעֲהֵה בְּדוֹכּוֹ מִשְׁפָּךְ שְׁעוֹת אֲרָכוֹת בַּחֲשָׁךְ וּבְכַפּוֹר, וּמִכָּאן הָעֵדֶר נְכוֹנוֹתוֹ לְנִסֵּעַ שׁוֹב.

אולם כְּאֲשֶׁר בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הַבָּאָה לֹא חָל שְׁנוֹי לְטוֹבָה, וְלֹא הַתְּעוֹרֵר בְּקִרְבוֹ כָּל רַגְשֵׁי גַעְגּוּעִים לְרַבּוֹ, הַבִּיּוֹ שִׁישְׁנֵם דְּבָרִים בְּגוֹ, וְכִי עָלָיו לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַם. מֵה פִּשְׁעוֹ וּמֵה חֲטָאוֹת, לֹא יָדַע, וְאֲף לְאַחַר שֶׁפִּשְׁפֶּשׂ בְּמַעֲשָׂיו, לֹא מָצָא בְּמֵה לְתַלּוֹת סִבַּת רַחוּקוֹ מְרַבּוֹ.

לבסוף הַחֲלִיט לְמַצֵּא פְתָרוֹן לְבַעֲיָתוֹ מְנוּהֵי וּבִיָּה, הוּא יִסַּע לְרַבּוֹ, יִסְפֹּר אֶת אֲשֶׁר קָרָהוֹ, יִשְׁאַל לְפִשְׁרֵי דְבָר, וַיִּבְקֶשׁ תַּקּוּן לְחֲטָאוֹ הַנְּעֻלָּם. אֲף דְרָכּוֹ רַגְלָיו עַל מַפְתַּן חֲדָרוֹ שֶׁל הַרְבֵּי, הָרִים עָלָיו קוֹלוֹ, "צֵא טְמֵא".

השתומם הַחֲסִיד, וְהַפְּצִיר בְּרַבּוֹ לְהוֹדִיעוֹ לוֹ בְּמֵה חֲטָא, וְלִהְרוֹת לוֹ דְרֹךְ תְּשׁוּבָה. שְׁאֵלוֹ הַרְבֵּי, "הֵיכֵן הֵייתָ לִפְנֵי שְׁלֹשָׁה שַׁבּוּעוֹת בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת", וְהַחֲסִיד פָּרַט לְרַבִּי אֶת קוֹרוֹת אוֹתוֹ הַלְּלָה.

אמר לוֹ הַרְבֵּי, "דַּע לֶךְ, שְׁאוֹתֶם הַזְּקֵנִים שְׂרָאִית לּוֹמְדִים בְּהַתְּלַהּבוֹת, מִכַּחַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא הַמָּה, וּבְזֶה שֶׁשַׁבַּחְתָּ אֶת תּוֹרַתְךָ, וְלִפְדָּת בְּרִשְׁתְּךָ רַח"ל וְעֵבֵרְתָּ לְרִשְׁתְּךָ".

יומא דהילולא

אורו של רבנו זרח בשנת תקצ"ו בעיר תאפילאלת שבמרוקו, כבן בכור לאביו הרה"ק **רבי יעקב אביחצירא זיע"א, אביו יעקב**.

כבר בצעירותו היה גאון בתורת הקבלה וחקמת הנסתר, עד אשר זכה לגלוי של **הרש"ש** זיע"א בחלום הלילה. היה זה באחד הימים שאביו רבי יעקב עסק בתורת הנסתר, בליל אותו היום הגיע הרש"ש לבנו רבנו, ובקשו לשאול את אביו מדוע אינו מעז בספריו, ואינו מסכים לדרכו. משהקיץ, עשה כבקשת הרש"ש, נגש לאביו, ואמר את אשר ארע בחלום הלילה.

פנה אביו ואמר לו, "כשביא אליך בשנית, תאמר לו שאליהו שלמד אותו חכמה זו, הוא אשר למד אותי, וכל אחד בדרכו שלו". בליל המחרת חזר הרש"ש לרבנו בחלום, והוא השיבו את תשובת אביו.

בצעירותו פנה לאביו, ובקשו להתחיל ללמוד בחכמה זו. אך הוא סרב לו והסביר שראשית הדרך בחכמה זו, צריכה לבא על ידי עמל ויגיעה של האדם מצד עצמו, רק לאחר מכן ילמדו. רבנו יגע ועמל בכל כחו, ולאחר זמן חזר לאביו ובפיו קשיא על דבר מה מתורת האר".

מששמע אביו דבריו, נתודע להשגתו בחכמה זו, וקבע עמו זמן לעסק בחכמה זו. על עיונו המבעית בתורה זו נתן ללמד מעבדה שספר נכדו הגדול **רבי מאיר זיע"א**, "יום אחד התקשה רבי יעקב בענגן אחד בעץ חיים, עד אשר הסתגר שלושה ימים בחדרו, מבלי לאכול ולשתות.

אחר שלושה ימים משזכה להשיג ההבנה באשר נתקשה, ויצא המלך ביום ההוא שמח וטוב לב, ויטב בעיניו הדבר. החל קורא לחניכיו בניו הגדולים לסעודה, תוף כדי הסעודה אור רבנו אמוץ ושאל מה יום מיומים, והוא ספר לבניו את אשר ארע.

משפטים דבריו פנה רבנו ובקשו לומר לו התמיהה המדברת, אחר נכנס לאותו החדר שהסתגר אביו ואף סגר עצמו להבין הדברים. לאחר שלוש שעות יצא לאביו, ובפיו ישוב הדבר. מששמע זאת אביו נחלשה דעתו, היאך תוף זמן כה קצר הצליח בנו לישב ולהשיג מה שלקח לו מספר ימים, אז החל הבן לפיסו, ולומר לו שכל הצלחתו היא רק לאחר שהוא הוריד ביגיעתו לעולם את הבאור האמתי בדברי האר".

קודם פטירת אביו, כאשר יצא לדרכו לארץ הקדש, החל רבנו למלא מקומו כשהוא משמש כאב"ד במחוז תאפילאלת, זאת מלבד התמסרותו לכלל הצבור בתכלית השלמות, כפי שראה וינק מבית אבא.

בפיוט שנתחבר לכבודו, מכנהו אחיו הצעיר רבי יצחק זיע"א במספר כנויים, אשר מהיום לנו אבן פנה ללמד על גדולתו והנהגותיו בקדש עם הצבור, וזה לשונו. "ארון התורה, נאה דורש ומקיים במתנות עניים גם בפדיון שבויים.

יצא ונכנס בגבור בכל צרכי הצבור במעשה ובדבור, צדקותיו גדלו עצמו אשריו, קנה את עולמו, כספו נתן גם לחמו, חסדיו נאמנים עם עניים אבוינים, סביביו תמיד חונים, בתורה היה חשקו נפשו רוחו דבקו

הקהל, הישיבה, ושאר עניני העיר. באגרת ששלחו בידי השד"ר תארו את העל שרביץ על כתפי אביהם הקדוש, ומאיך את העל שנפל על כתפיהם לאחר פטירתו.

זהיר היה בלשונו השמורה, לכל להוציא מפיו חלילה דבור כל שהוא שמשתמע ממנו שמץ של פגיעה בזולת. באחד הימים כאשר ישבו ליד בנו הבבא סאלי והקריאו לפניו מתוך ספרו של **החפץ חיים** זיע"א על שמירת הלשון. בקש לענו בספר אחר שסימו, הבחין בעמוד הראשון בקולקטור פניו הקדושות של החפץ חיים, והתבטא ואמר בהאי לישנא, "כך בדיק היה אבא נראה".

אחר התענין האם היה החפץ חיים גבוה או נמוך, והשיבו שלפי הנראה לא היה גבוה, אז השיב שגזה היה אביו שונה, שכן היה גבוה מאד. בהזדמנות אחרת התבטא אודות גבהו של אביו, "כשהיה עובר במלאת, כל השערים היו מתרוממים, כדי שלא יצטרך להתכופף מחמת גבהו".

נסתלק לבית עולמו ביום י"ב איר תרס"ח, והגם שהימים היו זמות החמה, נתקדרו השמים בעבים בהלוי'תו.

צאצאיו, בנו הגדול רבי דוד זיע"א הי"ד, 'עטרת ראשנו', מלא את מקומו בהנהגת העיר עד לרציחתו האכזרית, בשבת קדש י"ד בכסלו תר"פ. רבי ישראל זיע"א, 'בבא סאלי', בתחלה מלא את מקומו בראשות הישיבה, ואחרי הסתלקות אחיו הקדוש, בכל עניני העיר. רבי יצחק זיע"א, 'בבא חאקי', בארץ הקדש כהן קרב העיר רמלה - לוד.

חתיניו, רבי יחיא אילוז, רבי דוד אזורואל. (גאוני משפחת אבוחצירא)

בעץ חיים נשקו, צדיק ונשר היה, דעתו סלת נקיה, חד מבני עליה".

גם בנו מרן רבי דוד זיע"א, 'עטרת ראשנו', בפיוט שחבר על אביו, מאריך לתאר מהנהגותיו ומדותיו הנשגבות, בנוסף לגדלותו בעסק התורה הקדושה ושלמותו ביראת השי"ת, וזה לשונו.

והבחמתו הרמה חדש כמה וכמה פרד"ס תורה תמימה, בתקפו וגבורתו דבקה נפשו נשמתו בסוד השם תורתו. חכם הוא ודן במצוותיו, מזוהן ספר תורה, מצין בטבעת המלך. צדיק הוא יסוד עולם, ענו מאד, דף נכלם, יחוד ענוה קדושה, ברכת אבות בשלושה ירושה מאורסה".

התמסרותו לכלל היתה להפליא, עד אשר טרח הנהגת הצבור והעל שרביץ עליו מנע ממנו להעלות על גבי הכתב את חדושי תורתו, כפי שהעיד עליו רבי משה אלתר'ג'מאן זיע"א.

עדות אחרת נשתמרה אודות מנהיגותו וחסדיו המרובים, כפי שעולה מתוך מכתבו של הרה"ק בבא מאיר זיע"א לדודו רבי יצחק זצ"ל הבבא חאקי, בו כותב על הנהגותיו של הסב, רבנו, וזה לשונו בין היתר, "וכך היא המדה, שש"ל ממקור קדוש וטהור חוצבנו, מור זקננו בכ"ר קרייא רחמנא זיע"א, זקן מלא רחמים וכלו מלא חסדים בלי שום גבול".

על גדל דאגתו לקהל עדתו ועל הצבור שרביץ על כתפיו, נתן ללמד מתוך הנכתב על ידי בניו הקדושים מרן רבי דוד ורבנו הקדוש בבא סאלי והבבא חאקי, לאחר פטירת אביהם, כאשר על הצבור רביץ על כתפיהם והמצב הפלכלי באזורם היה בדחק רב.

מחסר ברירה, נאלצו לשלח שד"ר לערי מרוקו, במטרה לגייס כספים לטובת

פרשת אחרי

הסתכל בשלשה זברים

בשנת תרמ"ח נתקבל הגאון רבי יעקב יוסף לרב הכולל בניו יורק. עוד בשנת תרמ"ו פנו יהודי ניו יורק לגאוני אותו הדור בבקשה שאחד מהם יבוא אליהם למלא תפקיד של רב כולל ולהרים את קרן היהדות שהיתה ירודה מאד. רבי יעקב נטל עליו את המשימה הזאת עזב את משרתו המפוארת כמגיד מישרים וכמורה הוראה ראשי בעיר וילנא ונדד לארצות הברית. הוא ראה בצעד זה הזדמנות להעביר את רעיונות המוסר והיראה הטהורה לחלק התבל של אמריקה. אילצו לזה גם מצבו הכספי. רבי יעקב הצטיין מעודו בנדיבות לב רבה, הוא היה מפוזר לעניים כל מה שיש לו, ועוד היה לוהו מאחרים ומחלק לנצרכים. בהתיישבו בוילנא מצא כר נרחב בשטח עבודת הצדקה והחסד. בהיותו נאמן על כל תושבי וילנא, הפקידו בידו רבים וביניהם אלמנות ויתומים את כספם. כפי שהיה רגיל בימים ההם הוא ניצל הזדמנות זו להיטיב עם הבריות והיה משתמש בכסף זה, בהסכמת המפקידים, לגמילות חסדים לעניים ולצרכים דחופים. בגלל סיבות ידועות הסתבך בזה, ובהיותו מרגיש אחריות כלפי המפקידים, הסכים לקבל את רבנות ניו-יורק בתקוה ששכרה יאפשר לו לסלק את חובותיו.

בבואו לניו-יורק קבלוהו בכבוד רב. מאות מרכבות יצאו לקראתו ועשרות אלפי איש התכנסו לקדם את פניו ונשאו אותו על כפים ממש. אולם לרבים היו בזה כוונות רעות והם ניצלו את שמו לטובתם הפרטית ולהכשלת הציבור. רבי יעקב התחיל מיד לפעול אבל לא

הצליח הרבה. הודות לפעילותו הונהגה שיטת כשרות והשגחה מוצלחה בבתי המטבחים הגדולים בניו יורק, שהתפשטה אחר כך לכל הארץ. אבל השפעתו על הציבור הייתה מועטת. האווירה האמריקאית באותה תקופה שהיתה חדורה כולה חמרנות ושאיפה לעשות כסף לא הלמה את אישיותו האצילית הטהורה של רבי יעקב, ולא היתה מוכשרת לקלוט את דרך מוסרו, והוא לא מצא שם את מקומו. נוסף לזה היו התושבים הראשונים שהיגרו לאמריקה בורים ועמי הארץ ולא ידעו להעריכו.

מרוב צער ועגמה קיבל רבי יעקב שיתוק באיבריו, ועד יום מותו היה מוטל על ערש דוי. בתוך ימי מחלתו ושיתוקו הצליח לשאת עוד דרשה אחת אשר זעזעה אף את הלבבות הקשוחים של האמריקאים ונתנה להם דחיפה לחשוב על דרכיהם. למרות מצבו ותנאי בריאותו הקשים ציזה רבי יעקב בשבת תשובה, מבלי להתחשב באיסור הרופאים, שיביאו אותו על כסאו לבית הכנסת כדי שיוכל לשאת את דרשת התשובה המסורתית. כשהתפרסם בניו יורק שהרב הכולל ידרוש בבית הכנסת, אחרי שתיקה ממושכת של חודשים רבים, התכנס קהל של אלפים לשמוע את דרשתו כאילו ליבם הגיד להם שזו היא הדרשה האחרונה בחייו.

אחרי שהעלו את כסאו של רבי יעקב על הבימה, התחזק לשבת עליו והתחיל לדבר בקושי ובקול רפה: הרמב"ם אומר בהלכות תשובה... ופתאום שכח מה שהרמב"ם אומר והשתתק. הוא התחיל עוד פעם: הרמב"ם אומר בהלכות תשובה... ושוב שכח. וכן בפעם השלישית

מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, גדלות הבורא.

שליח ציבור

מעשה באברך אחד שעבר לפני התיבה בבית מדרשו של הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א והייתה תפילתו יוצאת מפיו קולחת וברורה, מתחילתה ועד סופה, ללא גמגום והשתהות כמלוא נימה. עם תום התפילה זימן הצדיק לחדרו את האברך ואמר לו בסבר פנים חמורות: אני חושש שלא תוכל עוד לשמש אצלנו כשליח ציבור, שכן דעתי היא שאדם שאין לו מידה כלשהי של אימתא דציבורא, הרי הוא חשוד על כך שגם אין בו מידה מספקת של אימתא דשמיא (אוצר מרגליות' עמוד רכז)

נכנס ובא חזן אל הרה"ק הישמח ישראל מאלכסנדר זיע"א ותינה לפניו את צערו: יש לו אימתא דציבורא גדולה, וכשהוא מתפלל לפני התיבה הרי הוא רועד ומרתת, ומשכך הוא טועה לעתים קרובות ואין החזנות שלו עולה יפה, הציבור צוחק ומגחך ממנו והוא דואג על פרנסתו מה תהא עליה.

הכיר בו הישמח ישראל שאין הוא ירא שמים מרבים ועיקר מחשבתו בשעה שהוא עומד לפני התיבה היא רק שימצא חן בעיני ציבור המתפללים, ולכן דעתו בעת התפלה נתונה רק על החזנות ולא על תוכן וכוונת התפלה. משכך נענה הישמח ישראל ואמר לו: כשאתה מתפלל לפני הציבור, אכן יש לך אימתא דציבורא, אולם אם תתפלל רק לפני הקב"ה, הרי ממנו אין לך יראת שמים מופלגה, וכך לא יהיו לך טעויות והציבור לא יצחק... הבין החזן את עומק תשובתו של הישמח ישראל והכיר בכך כי עליו להתחזק יותר באימתא דשמיא ופחות באימתא דציבורא, וכך בוודאי שתפילתו תעלה לרצון ודעת המקום

והרביעית. המקרה הזה הדאיב אותו מאד, ומרוב התרגשות והתאמצות כאילו שבו אליו כוחותיו, ולפתע התפרץ בקול אדיר והתחיל לשאוג בזעקה איומה: שכחתי מה שהרמב"ם אומר! אנוכי, שהייתי מפורסם לבקי וחרוף בכל חדרי התורה, שכחתי מה שהרמב"ם אומר בהלכות תשובה... ראו נא מה סופו של אדם, הריני דוגמה חיה לפניכם! קחו ממני מוסר לחזור בתשובה בעוד מועד, בעוד בכוחכם לעשות ולתקן. הנה זה עתה למדתי מוסר השכל בגנותה של מידת הגאווה המאוסה. התבוננתי בדברי המשנה במסכת אבות (פ"ג מ"א) 'עקביא בן מהללאל אומר: הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. מאין באת, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ושאלתי את עצמי: במה יש לו לאדם בשר ודם להתגאות, והרי כל מה שיש לו הוא מתנת אל שעלולה להילקח ממנו לפתע פתאום, בכל עת ובכל שעה. הביטו עלי וראו וקחו מוסר ותגיעו למסקנה המתבקשת כי האדם יסודו מעפר וסופו לעפר, כציץ נובל כצל עובר כאבק פורח וכחלום יעוף. בדבריו אלה התרגש מאוד ובכה בכי תמרורים, וקהל האלפים אחריו. וכפי שמספרים היתה ההשפעה עצומה מאד, ומעודו לא הצליח להביא לידי התעוררות כה גדולה כמו בפעם הזאת (תנועת המוסר" ח"ב עמוד 374: 'דרכי אבות' ח"ג עמוד כה).

על הפסוק (ויקרא טז א): 'וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שִׁנֵי בְנֵי אֱהֲרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמְתּוּ', היה מפרש הרה"ק רבי חיים מאיר מויזניץ זיע"א (אמרי חיים - ליקוטים): 'בני אהרן' רומז על 'זכור מאין באת', שפלות עצמו. 'אחרי מות' רומז על 'לאן אתה הולך', 'בקרבתם לפני ה' - לפני

ודעת הבריות תהא נוחה ממנו (דער אידישער שטראל' פרשת קדושים תשמ"א).

על הפסוק (ויקרא טז ז'): **'וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ עַד צֹאתוֹ וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל קֹהֵל יִשְׂרָאֵל'**, פירש הרה"ק האביר יעקב זיע"א שפסוק זה מרמז על החזנים שליחי הציבור העוברים לפני התיבה, שיש להם לכוון ביותר, לשים ה' כנגדם תמיד מתחילת התפילה ועד סופה, ולחשוב כאילו אין בעולמם אלא הוא והקב"ה.

ואלו דבריו בספרו 'פתוחי חותם': אפשר לרמוז על השליח ציבור, דהוא מוציא הרבים ידי חובתם, צריך להזהר במאד מאד שיוכוון ליבו בתפילה מתחילה ועד סוף שלא יפנה לבו לדברים אחרים כלל, רק יתן בליבו שאינו עומד כי אם לפני ה', ואין שום אדם כלל שמפריד ביניהם. ועל זה כתוב בהושענות (עיין סוכה מה). 'אני הוא הושיעה נא', דהיינו, כשיחשוב האדם שאין שום אדם, רק הוא והקב"ה, מובטח שיושיעו הקב"ה בתפילתו, וזה הדבר צריך לכל אדם. באמת בפרט צריך השליח ציבור שמוציא את הרבים ידי חובתם וסומכים עליו, צריך לזהר בכוונת המחשבה ביותר, דאם לא כן אין זה מרצה אלא מנאץ רחמנא לצלן. וזהו כוונת הפסוק: הוא מדבר על שליח ציבור, שהוא במקום כהן, דכמו שזה מכפר על העם, כך זה מכפר. וצריך זה השליח ציבור שישים בליבו שלא יש שום אדם בעולם זולתי הוא והקב"ה.

וזהו שכתוב **'וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד'**, דהיינו, כשיבוא לאהל מועד, שהוא בית הכנסת, להתפלל, יחשוב שאין שום אדם ולא שום דבר, ד'כל' לרבות הדברים האחרים שהם ענייני עולם הזה. וצריך השליח ציבור שיחשוב שלא יש בעולם לא אדם ולא דבר זולתי הוא והקב"ה, וזה צריך לחשוב מתחילת התפילה עד סופה,

וזהו שכתוב **'בבואו לכפר בקודש עד צאתו, וכשיעשה כך הוא ראוי והגון שיכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל'**.

הצדיקים לינם מסור בידם

סיפר הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל: אבי מורי, הגאון רבי משה שניאור זלמן גרוסמן זצ"ל יצא לארצות הברית בשנת תרע"ח בשליחות חכמי ורבני ירושלים בכדי לעורר את אחינו בני חוץ לארץ להושיט יד ועזרה למוסדות התורה והחסד בירושלים. בהגיעו לאמריקה הוא נוכח לראות שמצב הכשרות לוקה בחסר. בימים ההם עדיין לא היתה מערכת כשרות מאורגנת כיאות. ביודעו שיצטרך לנדוד ממקום למקום ברחבי ארצות הברית ולא בכל מקום יוכל להשיג מאכלים כשרים למהדרין מן המהדרין, עמד וקיבל עליו קבלה חזקה ואיתנה לא לטעום על אדמת ארצות הברית לא מאכלי בשר ולא מאכלי חלב. וכך במשך השנים הארוכות שבהם התגורר בארצות הברית לא נכנס לפיו שום מאכל בשרי, ואף טיפת חלב לא טעם כל השנים הללו. לצורך קיומו הסתפק בשמן זית שהביא עמו מארץ ישראל, ואילו לחם וחלות היתה אופה עבורו אחותו החשובה מרת חיה ע"ה. הרבה נסיונות עברו עליו בעומדו על דעתו לא לחרוג מגדרו ולא להפר את הקבלה שקיבל על עצמו. לפעמים פגע הדבר בכבודו האישי ולפעמים במטרת בואו. פעם אחת הוזמן לשבות בקהילה חשובה בלוס אנג'לס. בימים ההם טרם היו מטוסים לנסיעות פנים בתוך ארה"ב, כך שנסיעה מגיו יורק עד ללוס אנג'לס ברכבת ארכה קרוב ליומיים. ביום רביעי אחה"צ עלה אבי על הרכבת הנוסעת לכיוון לוס אנג'לס, ובאמצע הנסיעה נזכר ששכח לקחת עמו את הלחם והחלות שאחותו הכינה עבורו, ונאלץ להסתפק במקצת הירקות והפירות שהיו ברשותו. קרוב לארבעים ושמונה שעות

המחשבות התרוצצו לכאן ולשם, אך תוך דקות ספורות אבי הגיע לידי החלטה ברורה וחזקה, ואמר לעצמו: אם מקבלים הנהגה וקבלה צריכים לדאוג לקיים זאת בכל מקום ובכל מצב, וזאת למרות שידע היטב מה עתיד להתרחש בעקבות דבריו. אבא קם מכסאו וביקש את רשות הדיבור. וכך אמר: ברצוני לבקש מחילה וסליחה מהרב והרבנית, אולי תרגישו נפגעים בכבודכם, אבל מה אעשה ואיני יכול לחרוג מהרגלי, והקבלה שקיבלתי היא לא לאכול מאכלי בשר וגם לא לאכול מאכלי חלב... ברגע הראשון נותרו הרב והרבנית המומים. אך במהרה קפץ הרב ממקומו כאלו הכישו נחש, איבד את העשתונות והחל להטיח דברים קשים כנגד אבא. לא עזרו שום דברי הצטדקויות ובקשת סליחה. אבא נאלץ לעזוב את הבית בבושת פנים. הוא התחנן שרק יורשה לו לברך ברכת המזון על הכזית שאכל, וכך עזב את הבית ויצא לרחוב השומם. שם הרים עיניו לשמים והודה להקב"ה שעמד בסיון הקשה, וכדי לחזק את רוחו וחזר ושינן לעצמו המלים שחשב באותם רגעים לפני שאמר מה שאמר: אם מקבלים הנהגה צריכים לקיימה בכל מקום ובכל מצב ('לב ישראל' פרשת בראשית).

על הפסוקים (ויקרא יח, ב-ד): 'דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. כַּמַּעֲשֵׂה אֲרֻץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמַּעֲשֵׂה אֲרֻץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֵּיהֶם לֹא תִלְכוּ. אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ לְלֶכֶת בָּהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם', מפרש רבינו האור החיים הקדוש זיע"א את מעלת הצדיקים שליבים מסור בידם ויכולים הם להתגבר על תאוותם בכוח השכל, שהוא הנשמה, אולם הרשעים הם מסורים ביד ליבם, ועל כרחם עליהם לעשות כרצון ליבם.

נסע ברכבת, רעב ותשוש מהמסע הארוך. לקראת יום שישי בצהרים הגיע לביתו של הרב המארח. הרב קיבלו בכבוד, הראה לו את חדרו המיועד שהכין לכבודו. כמו כן הכניסו למטבח והציג בפניו את התבשיל המיוחד שהכינו לכבודו: אווז צלוי מתובל היטב שריחו הנעים ממלא את חלל המטבח. אבא זצ"ל הודה להרב על כל הטרחה שטרחו למענו, ובמיוחד על המעדן שהכינו לכבודו. אך אמר: צר לי לאכזב אתכם, לא אוכל לטעום מהאווז, כי קיבלתי על עצמי שלא לטעום מאכלי בשר בשום מקום, למרות שאיני מפקפק חס וחלילה בכשרותו והידוריו של הרב דמתא, אך מטעם 'לא פלוג' אין באפשרותי להפר את קבלתי. הרב ששמר על גינוני הכבוד הסמיק ובתוכו רתח מזעם, ותיכף ומיד פסק שאם האורח הנכבד לא מתכוון לאכול מהאווז הצלוי, אזי דינו של האווז להכנס להקפאה להזדמנות אחרת, ונימוקו עמו שאין זה מן הנימוס כי בעל הבית יתענג בתענוגים בברבורים ותרנגולים מפוטמים והאורח יתבונן מן הצד. אבי ניסה לשכנעו שלא ישים לב אליו והוא מוותר על כבודו אך לא שיכנעו במאומה.

בליל שבת כשעמד בתפלה אחז אותו בולמוס רח"ל והיה על סף התעלפות. הוא התאמץ בכל כוחו ואחז בכסאו שלא ליפול. לאחר שחזר לבית הרב עשה קידוש ונטל ידיים לסעודה והנה נכנסה הרבנית והניחה על השולחן מגש ענק ועליו דג מבושל בשמנת, ערוך בטוב טעם. ואז החלו חיבוטי הנפש: אוי, רבונו של עולם, מה עושים? לאיזה מצב קשה נקלענו, אוי, איזה נסיון קשה הגיע אלינו. הלוא במשך כל השנים הוא עמד במבחן ולא נגע בשום מאכל בשרי או מאכל חלבי, והנה כאן מה יעשה: אם יאמר מלה אחת בקשר לאכילת הדג, אזי ברור לו כשמש מה יהיו התוצאות. ולאידך גיסא, אולי בכל זאת יותר הפעם באופן חד פעמי על הקבלה.

הרצון התלוי במוח למנוע החפץ ולא יעשנו הגם שיחמוד, הלא תמצא בבני אדם שמקבלים תענית הגם שהחפץ יתגבר בהם לאכול יבא הרצון וימנענו וכן על זה הדרך. **וצדיקים תמיד מתנהגים כסדר זה ולבם מסור בידם שהגם שיתאוו תאוה בלבם יבחר השכל שהיא הנשמה ואם ישנו באזהרה מה' או מכללי התיעוב ישלול הרצון בו וימנע החפץ הגם שישנו. אבל הרשעים הם מסורים ביד לבם לכל אשר יבא החפץ בלב לא ימנעוהו הרצון. ואולי כי אין להם נשמה או שכבר פגמוה ונכנעת היא לפני הרוח שבלב. ולכן אמר ה' 'כי אני ה' אלהיכם', פירוש, להיות שבחינת הנשמה בה ה' משרה אור שכינתו באדם בסוד (תהלים עה נט) אהל שכן באדם, ומצד זה יש כח באדם לנצח החפץ לפני הרצון.**

ואלו דבריו: ולצד שיאמר אדם כי אין מעצור ברוחו בדבר זה, לכן הקדים ה' בתחלה דברו הטוב ואמר 'דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם', **כי הן אמת במין אנושי זולת ישראל ישנו בטענה זו כי לא ימצא בכחו למנוע עוצם חשקו ממנו, מה שאין כן אתם בני ישראל לצד היותי ה' אלהיכם והיא השגה אלהות בכח האלהי ינוצח כח הטבעי גשמי, כי הצורה תשלוט בחומר כשיסכים איש ישראל להתדבק בה' אלהיו ישלוט בטבעו, והוא כמאמרם ז"ל (ב"ר לד י) שאמרו הצדיקים לבם מסור בידם והרשעים הם מסורים ביד לבם. הכוונה בזה כי החפץ והחשק ישנו בלב האדם והרצון הוא במוחו, והם ב' מדריגות שנתן האדון בבני אדם וכשתזדמן לאדם דבר ערוה הלב חומדה ואין גמר בחימוד זה ויכול**

פרשת קדושים

תאוות הממון

מה נשמע בדבר אסיפת הכסף להצלת הישיבה. ויען הר"ב זלדוביץ: שכבר יש בידו מחצית הסכום. רבי חיים סולובייצק שמח מאד ושב אל לימודו. כעבור ירח ימים שאל אותו שנית: מה בדבר מותר הכסף? ויען הר"ב זלדוביץ, שכבר נמצא בידו כל הסכום. רבי חיים סולובייצק שמח שמחה גדולה ויצא לולוין ופרע את חובות הישיבה. לאחר זמן קצר באו הנדיבים והשועים הר"ב זלדוביץ והר"ד פינס לולוין להתדיין לפני הגאב"ד ור"מ דולוין. התובע היה הר"ד פינס, וכך טען: היות והוא שותף להר"ב זלדוביץ בכל עסקיו, ועכשיו שהקרה ה' לפני שותפו הר"ב זלדוביץ עסק טוב כזה, הצלת ישיבת ולוין, והוא נתן את כל הכסף מכיסו, תובע הר"ד פינס ממנו את מחצית העסק הזה ומוכן לתת לו מחצית הסכום שהוציא על

כותב הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, רבה של לוצק: נזכרתי מעשה ששמעתי בלמדי בישיבת ולוין: מעשה בגאון ישראל, מאור הגולה, הגאון רבי חיים סולובייצק זצוק"ל שיצא למינסק להצלת הישיבה ששקעה בחובות גדולים. שם נמצאו שני גבאי ישיבת ולוין המופלגים בתורה יראת שמים ונדיבות הלב, הר"ד ברוך זלדוביץ זצ"ל והר"ר דובער פינס זצ"ל. הגאון רבי חיים סולובייצק סר אל בית הרב ברוך זלדוביץ וסיפר לו את מטרת בואו. הסכום הדרוש היה די גדול, והרב ברוך זלדוביץ הבטיח להתעניין בדבר, והגאון רבי חיים סולובייצק ישב ללמוד בביתו. כעבור זמן מה שאל רבי חיים סולובייצק את ר"ב זלדוביץ:

לו אומנות הממון לבלבל בני אדם ברדיפת ממון ועושר שזהו קרוב לעבודה זרה בעוונותינו הרבים.

הוכח עצמך תחילה

"חום כבוד שרר באותו היום. החמה כמו יצאה מנרתיקה והטילה את כל חומה על היקום. גם הרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א נאלץ לצאת מפני ההבל השורר בבית ולמצוא לעצמו מחסה מעט בצל אילנות שהיו נטועים לא הרחק ממעונו. צילם של האילנות היה נאה ואמת המים עוברת תחתיהם, ועל שפתה של אותה אמת מים נזדמנה לו לרבי זושא אבן אחת והוא רכן ונתיישב על גביה כדי להמשיך לעסוק בתורתו ובעבודתו. בעודו יושב על גבי האבן ומתנועע בדביקות עצומה כדרכו בקודש, הלכה דמות אדם והתקרבה לעברו. חוט של עדינות לא משוך היה על פניו של הברנש, רק מעטה גס ומגושם חפף על חזותו. אחד מבני העיר אניפולי היה הלה, מן הפחותים שבעם. סבל במקצועו ואין מדורו אלא בשוק בין העגלונים הנוכרים ושוליותיהם. עתה אף נעדרה מעליו הגלימה היהודית הארוכה אשר כמותה נהגו ללבוש כל היהודים ללא יוצא מן הכלל. העדר הגלימה מעליו היה איפוא בולט לעין. התקרב הסבל לרבי וקרא בקולו המגושם: רבי הושיעני! ורבי זושא, אשר כולו חמלה וחנינה חסד ורחמים, הואיל ושמע כי מתבקש הוא להושיע ליהודי, נרעד וקפץ ממקומו לראות ולדעת במה דברים אמורים. הסביר הסבל בחמת זעף: ליסטים הם הפרנסים בעירינו! התנפלו עלי כרוצחים, פטשו מעלי את גלימתי ונטלוה בערבון ואינם מוכנים להשיבה לי עד אשר יעיד עלי הרבי בעצם כתב יד קודשו כי חזרתי בתשובה שלימה! רבי זושא אשר החל מיד להבין את פשר הדברים הטמונים בגו, תהה: מה זאת אומרת? והסבל החל לפרט: מעשה שהיה כך היה: אי אלו הולכי רכיל וטופלי שקר העלילו

זה. כאשר נודע לרבי חיים סולובייציק שהר"ב זלדוביץ נתן את כל הסכום הגדול הזה מכיסו, שאל אותו: אם כן למה החזקת אותי בביתך יותר מירח ימים, ולא שקלת תיכף על ידי את הסכום הדרוש? על זה ענה הר"ב זלדוביץ בפשטות: וכי דבר קל הוא לקחת מן הכיס סכום גדול כזה? רבות עמלתי לכבוש את תאות הממון שבלב כל אדם לתת את המחצה מהסכום! ורק אחר כך נהלתי מלחמה פנימית עד שפעלתי לתת גם את המחצית השנייה! (אזנים לתורה' פרשת ויקהל).

על הפסוק (ויקרא יט ד): 'אל תפנו אָל הָאֱלִילִים וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם', מפרש הרה"ק האביר יעקב זיע"א בספרו 'פתוחי חותם': 'אל תפנו אל האלילים' - הם תאוות הגוף. 'אל תפנו אל האלילים, ואלהי ראשי תיבות 'תאוה', כי הרודף אחר התאוות כעובד אלילים, 'ואלהי מסכה' - 'מסכה' רומז על הממון כמשמעו, וגם לרודף אחר הממון כעובד עבודה זרה, וכשימנע אדם עצמו מאלה הדברים ויתקדש בדברים שכתבנו, אז חלה עליו קדושה והיה קדוש.

ויש להוסיף ולהסמין לדברי רבינו שהרודף אחרי הממון הרי הוא כעובד עבודה זרה את מה שכתב הרה"ק רבי אלעזר מליזנסק זיע"א, באגרת הקודש (הנדפסת בסוף ספר אביו 'נועם אלימלך'): ושמעתי מגדול אחד שאמר: זה היצר הרע של עבודה זרה אנשי כנסת הגדולה הרגו אותו (יומא ט:), זהו תמיה גדולה האיך אפשר להרוג המלאך שהוא גוף נקי זך ורוחני. אלא רק שהעבירו מאומנתו ראשונה, אם כן מה הוא אומנתו עתה, הלא כל מלאך נברא לאיזה שליחות, אלא שנותנין

כנגדי עלילות דברים בפני פרנסי הקהילה. עקב זאת חרצו הללו עלי דין מעוקל וגזרו אומר ליטול ממני את גלימתי היהודית ולהציגני כגוי ברחובה של עיר, עד שיתן הרבי עדות בכתב ידו כי חזרתי בתשובה ואז ישיבה לי. נענה רבי זושא ושאל מיניה וביה: וכי אכן שבת כבר בתשובה שלימה לפני בוראך כדי שאוכל להעיד על כך ולצוות להשיב לך את גלימתך? רקע הברנש ברגלו על הארץ וצעק: האומנם עשיתם יד אחת עם הפרנסים כנגדי? וכי מה לכם להתערב בענייני ולפשפש במעשיי? סיעוני נא לקבל בחזרה את גלימתי הגזולה ותבורכו מן השמים!

על אף האהבה הרבה שיקדה תדיר בלבבו הטהור של רבי זושא לכל אשר בשם ישראל יכונה, חלילה היה לו להחמיץ את ההזדמנות לקרב את בן ישראל זה אל שערי התשובה. לא מיהר, איפוא, רבי זושא להיענות לדרישתו, ושב לעיין בספר הקדוש שאחז בידו. משחלף זמן מה, פקעה סבלנותו של הברנש, והוא החל להטיח דברים נבערים מדעת בפניו של הרבי: רק רבי יהודי יכול להיות כה אכזר! בטוח אני, כי הכומר הנוכרי, למשל, היה בוודאי מרחם עלי ומעניק לי זה מכבר את הפיתקה הנדרשת!

כיון ששמע רבי זושא דברי נאצה שכאלו יוצאים מפיו של הסבל, קפץ ממקומו כנשון נחש והתחלחל עד לאחת. **אמנם, בדרכו בקודש, לא הטיח את האשם בחוטא הניצב עליו, כי אם בו עצמו, וקרא מנהמת לבו המורתח: אוי וי! אוי לראשו של זושא, אשר גרם ליהודי להוציא מפיו דברי בלע חמורים שכאלו! אוי לזושא! אבוי לזושא! כה היה רבי זושא מדלג ממקום אחד למשנהו, סופק כפיים, מזיל דמעות ומיילל מרה, עד שמעד ונפל לתור עומקה של אמת המים, אשר זרמה שם למרגלותיו.** הואיל וראה הסבל את הרבי צולל במימי התעלה, נבהל כהוגן והחל צועק לעזרה. נתאספו בני אדם מכל עבר, הגיעו

מבוהלים ודחופים מכל פינה, קפצו לתוך התעלה ומשו מתוכה את רבי זושא כל עוד בו נשמתו. השכיבוהו על הקרקע והחלו מתעסקים עימו, עד ששבה אליו רוחו והכניסוהו אל ביתו פנימה. בראות הסבל את האנדרולומוסיה המתחוללת במקום, נתיירא לעורו, שלא יודע לרבים מה גרם למעידתו של הרבי ולא יבואו להיפרע ממנו על כך. הוא חמק בחשאי מן המקום ונס להסתתר במשוכת שיחים סמוכה, עד אשר יתפזר הקהל וילך. אדהכי והכי עלה לפתע גל של הרהורי תשובה והציף את לבו. עיניו החלו לזלוג דמעות, עד כי תמה על עצמו ולא יכול היה להיזכר אימתי בכה אי פעם בחייו. רגשות חרטה ונוחם החלו מבצבצים בקרבו וממלאים אותו למעלה ראש. אט אט שכבה המהומה מסביב, רוחו של רבי זושא הושבה אליו ונשימתו הוקלה, והקהל החל להתפזר לדרכו. כאשר נותר הרבי לבדו בביתו, יצא הסבל ממחבואו ומיהר להיכנס אל בית הרבי. במעון הקדוש פנימה, שכב רבי זושא על יצועו, חיזור כסיד, רטוב עד לשד עצמותיו, נושם ומתנשף בכבדות, ואינו חדל מלקרוא תיגר על עצמו ונפשו: אוי לזושא! אבוי לזושא! זושא גרם ליהודי שיוציא דברי נאצה כאלו מפיו! ואז נשמעה לפתע יבבתו של הסבל: רבי קדוש! יורה נא לי סדר תשובה ותיקון על עוונותי המרובים! עוונותיי עלו למעלה ראש וחטאיי גבהו עד לשמים! מכף רגל ועד ראש אין בי מתום! חוסה נא, רבי, על נשמתי האומללה, והורני דרך תשובה להיטהר מטומאתי! השיב לו רבי זושא בקולו החלוש: הוי, יהודי רחימאי! אבל הרי את הגלימה מבקש אתה, אותה בלבד, ולא את התשובה! הזדעק הסבל ממעמקי נפשו ואמר: לא, רבי! לא ולא! תהא הגלימה לכפרה! רק דרך תשובה הורה נא לי! רק תשובה, ותו לא מידי!

בבת אחת זינק רבי זושא מעל יצועו וקרא בסערת נפש: היודע אתה, יהודי יקר, תשובה

ישנו ה'הוכח את עצמך'. מי שמוכיח את עצמו, וכל אחד צריך הרי להוכיח את עצמו, הרי זה חובת גברא, מכיר היטב את עצמו ועד כמה הוא זקוק לנקות את השומן הרע של ה'שמנת עבית' ואת הדם הרותח, דבר שניקויים בא על ידי יסורי הגוף רח"ל (ליקוטי דיבורים' עמוד 121).

ושורש הדברים מופיע בדברי הגאון פרי מגדים זצ"ל בספרו 'המגיד' (פרשת פנחס): בשאר עבירות אין ראוי לקנא ולקעוס על עושי רע, אלא אדרבה יוכיחם במישור ודרך ענוה מעט מעט עד ישובו מדרכם הרעה, כי באם כעס יקעוס עליהם, אזי ירחיקו עצמם מהמוכיח ולא ישמעו לו כלל, ויכלול עצמו עם חבריו ויאמר כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, לכן נפשפש במעשינו ונשוב בתשובה, וכשמוע זאת חבריו יכנס דבריו באזניו ובלבו ויעשה תשובה, מה שאין כן אם יאמר ברבים תעשו תשובה מי שחטא, ויוציא עצמו מן הכלל, אז יבעט בו ובדבריו לומר מי שמך וכו'. וכתוב 'התקוששו וקושו', קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים. וזה פירוש אצלי מאמר הכתוב 'הוכח תוכיח את עמיתך', מילת 'את' מיותרת וכפל המלות, אלא לומר: הוכח עצמך תחילה ואחר כך תוכיח חברך, ותכלול עצמך עם חברך, וזה 'את' עמיתך. וסיים הפסוק 'ולא תשא עליו חטא' לא תניח המשא על חברך לבדו לומר אתם חטאתם, אלא תכלול אתה עמהם ולומר כולנו חייבים, לנו ונשובה אל ה', מאמר הנביא כלל עצמו עמהם באמור 'ונשובה' ולא אמר 'לכו ותשובו'.

ארץ ישראל

יהודי שביקר אצל הרה"ק רבי חיים מאיר מויזניץ זיע"א תקופה מסוימת לאחר שעלה ארצה, התאונן כי אינו מרגיש בארץ ישראל התרוממות הנפש יתר מאשר בחוץ לארץ. שח

מהי?! תשובה פירושה: לשוב עד ה', לרחוץ את הנפש מזוהמתה, להסיר מעליה את חלאת העוונות, החטאים והפשעים, ולהתקרב עימה, כשהיא זכה וברה ומצוחצחת, אל אבינו שבשמים! המשיך האיש לבכות ולהתחנן: כן, רבי, בדיוק לכך הנני משתוקק! נענה רבי זושא ואמר: לשם כך יש צורך תחילה להכיר בחטא, להתוודות ולהתחרט עליו, ורק כך אפשר להגיע לתשובה אמיתית. ואילו אתה, הן טענת מקודם, כי נקי מעוון אתה ואך עלילת שקר טפלו עליך. התייפח הסבל בכל עוז ואמר: מודה אני, רבי קדוש, כי חוטא ופושע אנכי! חטאתי, עויתי, פשעתי!

אם כך, נשמעה נימה חדשה בקולו של רבי זושא הרי דומה אתה עד מאוד לזושא! כמוני כמורך, חוטא ופושע הנני, מלא חטא ועוון! הבה נתחיל שינינו יחד לחזור בתשובה! הפיל רבי זושא את עצמו לארץ והסבל אחריו. ישבו שניהם על הארץ ועסקו בבכיה ובתשובה, עד שהעריב היום ונסו הצללים. ולא זז אותו סבל משם, עד שקיבל פתקה כתובה בעצם כתב־ידו של רבי זושא, המעיד עליו, כי אכן שב בתשובה שלימה לפני ה' אלקיו, בכל לבבו ובכל נפשו (צנתרות הזהב' ח"א עמוד רנא)

סיפר הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זיע"א: באחת מנסיעותיו אמר הרה"צ ר' הלל מפריטש זצ"ל, מגדולי חסידיו של הרה"ק הצמח צדק זיע"א, באחת מהתוועדותיו: שמעתי מהרבי שיחיה [=הצמח צדק] על הפסוק (ויקרא יט יז) 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא', ש'הוכח תוכיח' הוא כמו 'המול ימול', כשם שבמצות מילה צריך להיות 'המול ימול' דוקא, כך גם בתוכחה צריך להיות דוקא 'הוכח עצמך תחילה' ורק אחר כך תוכיח את עמיתך'. ואמר ר' הלל על כך: מתי עוזרת התוכחה? כאשר

מאחורי הדלת שהאמרי אמת זצ"ל התחיל כבר לומר את השיעור, ואז לא רצה הרב ר' בן ציון לכנוס עוד לקודש פנימה אל השיעור ההוא. ובערב, כשהיה בקודש פנימה על דבר איזה ענין, שאלו האמרי אמת: מדוע לא בא היום אל השיעור? והשיב הרב ר' בן ציון שמאד קשה עליו לסבב להטריחו לקום מפניו, כי דרכו של האמרי אמת היה לקום מפני הרב ר' בן ציון, כי היה זקן מופלג. ואמר לו האמרי אמת: וכי אינך שבע רצון שיהיה לי יראת שמים. בלשון אידיש אמר: די פּערגינסט מיר ניט קיין יראת שמים? והלא בפסוק נאמר 'מפני שיבה תקום וגו' ויראת מאלקיך אני ה', היינו שעל ידי המצוה של הקימה לפני שיבה וכו' תזכה להיות ירא שמים (ויצבור יוסף' עמוד לא).

על הפסוק (ויקרא יט לב): 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ה', ופירוש רש"י: יכול יעצים עיניו כמי שלא ראהו, לכך נאמר ויראת מאלהיך, שהרי דבר זה מסור ללבו של עושהו, שאין מכיר בו אלא הוא, וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך, כתב הרה"ק השפת אמת זיע"א (תרל"ו): פשוט שעל ידי היראה יכולין לקיים דבורים המסורים ללב. אמנם גם כן יש לומר שאלה המצות התלוין בלב על ידי שמקיימין אותן זוכין ליראה. כי כל מצוה במעשה מתקן מעשה האדם. וכמו כן מצות התלוין במחשבת לב האדם מתקנין לבו של האדם. וכן שמעתי מפ"ק א"ז מו"ר ז"ל על פסוק 'ולא תונו כו' את עמיתו ויראת מאלהיך כו' שעל ידי שמירת אונאת דברים זוכין ליראה. ובאמת ב' הפירושים אמת ע"פ מ"ש שכר מצוה מצוה. ובוודאי ע"י עומק היראה יכולין לקיים יותר מצות התלוין בלב לכן שכר המצוה היראה כדי לקיים עי"ז המצוה בטוב יותר וכן לעולם.

לו רבינו: אספר לך משל לאיש אחד שדיברו נכבדות בשידוך למען בתו עם בחור מסוים. לאחר פגישתם לשיחה, שניהם ענו תשובה שלילית. כך ארע בשלוש הצעות ופגישות. בהצעה הרביעית, כאשר נפגשו שניהם נתרצו והביעו הסכמתם לשידוך. שאל האב את בתו: מדוע הפעם כאשר את הסכמת גם הוא הסכים, ובפעמים הקודמות כשאת דחית גם הוא דחה? תשובתה היתה: כשהוא מצא חן בעיני, השתדלתי למצוא חן בעיניו, ואילו כאשר לא רציתי, השתדלתי לא למצוא חן בעיניו. וסיים רבינו: כך גם בארץ ישראל, את מי שהיא רוצה היא מראה בפניו פנים מסבירות, שתמצא חן בעיניו, וכן להיפך (מאיר החיים' ח"ג עמוד קכג).

על הפסוק (ויקרא יט כג): 'וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל', מפרש רבינו האור החיים הקדוש שהכוונה בביאת ארץ ישראל היא בכוונה רוחנית בלבד ולא להנאת הגוף כלל: עוד ירמוז באומרו 'וכי תבאו אל הארץ' שלא תהיה הכוונה לתיאבון המורגשות, אלא תהיה כוונת הביאה אל הארץ לחיבוב ולחשק הארץ הקדושה אשר בחר ה' בה הר שמה, ואמר כי אין כוונת דיבור זה להחליט המניעה מהשתדל ביישוב הארץ אלא ונטעתם וגו', הא למדת שמה שהתנה במאמר אל הארץ הוא בבחינת תכלית המחשבה שתהיה למעלת הארץ במושכלות לא להנאת הגוף.

סגולה ליראת שמים

סיפר החסיד המופלג רבי בן ציון מאוסטרובה זצ"ל, אשר הוא היה מהזוכים לשמוע את השיעור שלמד הרה"ק האמרי אמת זיע"א לפני בניו הגאונים הצדיקים, ופעם אחת אחר הוא איזו רגעים מלבוא אל השיעור לזמן המוגבל. ושמע

לזכות

עופר פנחס בן צילה שיחי' קרן בת רונית שתחי' טל
 ארמונד שיחי' בן איזה < רונית בת ינינה יעל > בנימין בן אסתר וכל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת

לעילוי נשמת

צילה בת דורה ומאיר ע"ה

קרוב אליך הדבר מאד

מאריבת אהלי יצחק

מקום גנותו של הרב"ק רבי ירחמיאל מפשיסחא

אוצר פניני החסידות

עולמות רוחניים מלאי אור וקדושה

גליון שבועי המלקט באומנות את עיקרי ויסודות אמרי תורתם של הצדיקים
 והיראים זיע"א אשר מתורתם אנו דולים ובזכותם אנו חיים וקיימים
 - מסודרים על פרשת השבוע ככתבם וכלשונם -

להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך אליך